

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**Az adók módjára végrehajtandó köztartozások előfordulásának és végrehajtási
lehetőségeinek rendszerszerű bemutatása**

Szerző: Dr. Szilágyi Norbert

2015. szeptember 24.

I.

Alapvetések

A téma váza az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény, a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény rendelkezésein alapul.

Alapfogalmak

Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban. Art.) 178. § 20. pontja kimondja, hogy a köztartozás törvényben meghatározott, az államháztartás alrendszereinek költségvetéseiből ellátandó feladatok fedezetére előírt fizetési kötelezettség, amelynek megállapítása, ellenőrzése, behajtása bíróság vagy közigazgatási szerv hatáskörébe tartozik, valamint a köztestület működésének fedezetére törvényben előírt fizetési kötelezettség, feltéve, hogy azt önkéntesen az esedékességkor nem teljesítették. Köztartozás az is, ha az államháztartás alrendszereinek költségvetése terhére jogosulatlanul igénybe vett vagy rendeltetésétől eltérően felhasznált támogatás és járuléki megfizetését az arra hatáskörrel rendelkező szerv elrendeli, és azt a kötelezett az előírt határidőig nem teljesíti.¹

A hivatkozott értelmező rendelkezés fogalmi elemeit vizsgálva megállapítható, hogy csakis törvény nyilváníthat bármiféle fizetési kötelezettséget adók módjára behajthatóvá.

Az állam jogosult közterheket megállapítani, de azt kizárólag törvényi szinten teheti meg. Az Art. megfogalmazásában is alkalmazott köztartozás fogalomnak tehát előfeltétele, hogy törvényi kötelezettség nem teljesítése miatt álljon fenn tartozás, azaz az állam szempontjából bevétel kiesés.

A jogalkotó szabadon dönthet abban, hogy köztartozásnak minősít-e egy kötelezettséget, és úgyszintén szabadon, de kizárólag törvényi úton írhatja elő az így létrejött köztartozást adók módjára behajtható köztartozássá.

Az adó - és járuléktartozások természetesen nem azonosak az adók módjára behajtható köztartozásokkal. Az Art. 178. § 4. pontja alapján adótartozásnak minősül az esedékességkor meg nem fizetett adó és a jogosulatlanul igénybe vett költségvetési támogatás.

Ugyanezen szakasz 15. pontja alapján járuléknak minősül a nyugdíjjárulék, a biztosított egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járuléka (ideértve a természetbeni egészségbiztosítási járulékot, a pénzbeli egészségbiztosítási járulékot és munkaerő-piaci járulékot), az egészségügyi szolgáltatási járulék, a táppénz-hozzájárulás, továbbá a végrehajtás tekintetében a jogalap nélkül felvett és visszakövetelt társadalombiztosítási és - a társadalombiztosítási szervek által folyósított - egyéb ellátások, valamint a társadalombiztosítás ellátásainak fedezetére előírt más kötelező járulékbefizetések, ideértve a jogosulatlan kifizetőhelyi költségtérítést is.²

A fogalmak a törvényi előírások alapján egzakta, és az elhatárolás pontosan lehetséges.

1. A jogrendszerbeli elhelyezkedés

Az Art. 4. § -ának (2) bekezdése alapján a végrehajtás és az ezzel összefüggő nyilvántartás tekintetében az Art. szabályait kell alkalmazni mindazon köztartozásokra, igazgatási és bírósági szolgáltatási díjakra, melyeket törvény adók módjára behajthatónak minősít.

¹ Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban. Art.) 178. § 20. pont

A köztartozások végrehajtása tehát nem speciális szabályok alapján történik, hanem az adóvégrehajtás rendszerébe épül be, amely gyakorlatilag a legjelentősebb és leggyakoribb közigazgatási végrehajtás.

A hatályos magyar adó- és adók módjára behajtandó közigazgatási végrehajtási intézményrendszer - a jogállami keretek között elérhető - viszonylag mindenre kiterjedő, úgy is nevezhetnénk, hogy széles spektrumú vagyoni és jövedelem végrehajtást tesz lehetővé a hatáskörrel rendelkező szervek részére, így az adósok fizetési készségének fokozására mindenképpen ösztönző hatással bír.

Tény, hogy egy követelés önkéntes teljesítése annál könnyebben kikényszeríthető, minél hatékonyabb az adott követelés állami kényszerrel való behajtása. A hatékony végrehajtással biztosított követelés teljesítése megtörténik, az ezzel nem rendelkező követelés viszont rendezetlen marad.

2. Az adóhatósági hatáskörök rendszere

2.1 A hatáskör gyakorló szervek

Az Art. 10. § (1) bekezdése a hatásköröket gyakorló szerveket nevesíti, miszerint adóhatóságok:

- a) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) adóztatási szerve, mint állami adóhatóság,
- b) a NAV vámszerve, mint vámhatóság (az állami adóhatóság és a vámhatóság a továbbiakban együtt: állami adó- és vámhatóság),
- c) az önkormányzat jegyzője (a továbbiakban: önkormányzati adóhatóság),
- d) e törvény vonatkozásában a fővárosi és megyei kormányhivatal (a továbbiakban: kormányhivatal), ha az önkormányzati adóhatóság felettes szerveként jár el.³

2.2 A hatáskörök

Az adóhatóságok között vertikális ügyelosztás rendjét, azaz a hatásköri szabályokat a jelenleg hatályos Art. 72.§ (1) bekezdése részben rögzíti, miszerint az állami adóhatóság jár el minden

- a) adó, költségvetési támogatás,
 - b) adó-visszaigénylés, -visszatérítés,
 - c) az állami garancia (kezeség) kiutalása és visszakövetelése,
 - d) adók módjára behajtandó köztartozás végrehajtása,
 - e) az önkormányzatokat illető helyi adóval, illetve a gépjárműadóval összefüggő tartozások megkeresés alapján történő végrehajtása
- ügyében, feltéve, hogy azt törvény vagy kormányrendelet nem utalja más hatóság vagy adóhatóság hatáskörébe.

A jogszabályi környezet hektikussága folytán maga az adózás rendjéről szóló eljárási törvény szabályozza a 72.§ (6) bekezdésében, miszerint a lakáscélú állami támogatásokkal összefüggő állami követeléseket a kormányhivatal érvényesíti. A közigazgatási hatósági eljárás keretében hozott jogerős határozatban szereplő követelés köztartozásnak minősül, amit az állami adóhatóság adók módjára hajt be.⁴

² Art. 178. § 4. pontja és 15. pontja

³ Art. 10.§ (1)

⁴ Art. 72.§ (1) és (6)

2.3 Általános hatásköri ügyelosztási rendszer

Az adók módjára behajtandó köztartozások végrehajtásával kapcsolatos hatáskörök megosztását az Art. 81.§ -a tovább pontosítja, miszerint az önkormányzati adóhatóság jár el első fokon

- a) a helyi adók,
- b) a belföldi rendszámú gépjárművek adója,
- c) a mező- és erdőgazdasági hasznosítású földek forgalmáról szóló törvény szerinti mező- és erdőgazdasági hasznosítású föld) bérbeadásából származó jövedelem (ideértve a földjáraadékat is) adóztatása,
- d) törvényben meghatározott esetben a magánszemélyt terhelő adók módjára behajtandó köztartozások ügyében.⁵

A hivatkozott jogszabályi rendelkezések tükrében látható, hogy az adók módjára behajtandó köztartozások vonatkozásában az általános végrehajtási hatáskör kettős. Ezt az ellentmondást az Art. 146.§ (2) bekezdése oldja fel, amikor is konkrétan meghatározza, hogy az önkormányzati adóhatóság - a köztartozás jogosultjának megkeresése alapján - kizárólag magánszemélyek (természetes személyek, egyéni vállalkozók) esetében jár el.⁶

A jogi személyek és egyéb szervezetek esetében viszont az állami adóhatóság rendelkezik hatáskörrel. Kifejezetten törvényi rendelkezés esetén azonban ettől eltérő hatásköri szabályozás is érvényesülhet. Erre kiváló példa a fentebb már bemutatott lakáscélú állami támogatások visszafizetésével kapcsolatos eljárásrend, amikor is a természetes személyek esetében is az állami adóhatóság jár el.

3. A témaválasztásról

A tanulmány keretében azon jogszabályok és az általuk létrehozott jogintézmények bemutatását végzem el, amelyek az adók módjára behajtandó köztartozások rendszerébe épülnek be.

A következőkben - a teljesség igénye nélkül - az adók módjára behajtandó egyes köztartozás típusokat kívánom bemutatni. A kutatásaim alapján nem találtam olyan kiadványt, ami egy csokorba szedte volna ezen jogintézménnyé minősített köztartozásokat, ezért a Wolters Kluwer Kft. által gondozott Complex Jogtár előfizetéses online változatának keresőmotorját felhasználva igyekeztem összegyűjteni és ismertetni az egyes jogintézményeket.

A gyűjtés során rendezési szempontként az állami és önkormányzati adóhatóságok közötti hatásköri megosztás elvét vettem alapul, ugyanis az Art. 146. §-ban szereplő hatásköri szabályok alapvetően az önkormányzati és az állami adóhatóság feladatát határozták meg.

⁵ Art. 81.§

⁶ Art. 146.§ (2)

II.

Az egyes adók módjára behajtandó köztartozások

II.A

Az állami adóhatóság hatáskörébe tartozó adók módjára behajtandó köztartozások

II.A.1.)

A közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI. törvény rendezi a vámtartozások kérdését.

Az törvény 56. § (1) bekezdése szerint ha az esedékes vámösszeget és/vagy a nem közösségi adók és díjak összegét, illetve a 61/A. §-a szerint megállapított vámigazgatási bírságot vagy a 61/B. § szerinti korrekciós pótlékot az előírt időtartamon belül nem fizették meg, illetve bármely tagállam vámhatósága a tartozás végrehajtása érdekében megkeresést küld, a vámhatóság haladéktalanul intézkedik az alábbiak szerint:

a) amennyiben a tartozást a vámigazgatási eljáráshoz nyújtott biztosíték teljes egészében fedezi, a vámhatóság azt érvényesíti, vagy

b) amennyiben a tartozást a vámigazgatási eljáráshoz nyújtott biztosíték teljes összegében nem fedezi, a rendelkezésre álló biztosítékot elszámolja, és a fennmaradó összeg vonatkozásában, továbbá, ha biztosítékot nyújtani nem kellett, a végrehajtási eljárás megindítása iránt haladéktalanul intézkedik.

(2) A végrehajtási eljárás lefolytatására az állami adóhatóság jogosult, azonban az állami adó- és vámhatóságnál nyilvántartott tartozás erejéig ingófogalást a vámhatóság első fokon eljáró szervei is foganatosíthatnak. A végrehajtási eljárásra az adózás rendjéről szóló törvénynek az adótartozás végrehajtására vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni, ide nem értve a behajthatatlan adótartozás nyilvántartására és az elévülésre vonatkozó rendelkezéseit.⁷

II.A.2.)

A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 71. § (3) bekezdése, illetve a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 93. §-a alapján, ha a biztosító a visszakövetelését azonnali beszedési megbízással, letiltással nem tudja érvényesíteni, úgy a biztosító megkeresése alapján az állami adóhatóság, mint a járulékok behajtására jogosult szerv folytatja le a végrehajtást.⁸

II.A.3.)

Speciális eset az önkormányzat által az állami adóhatóságnak behajtásra jelentett adók: építményadó, telekadó, magánszemélyek kommunális adója, idegenforgalmi adó, helyi iparüzési adó, valamint gépjárműadó.

Az Art.161/A. § (1) bekezdése alapján az állami adóhatóság az adók módjára behajtandó köztartozások behajtására irányadó szabályok szerint az önkormányzati adóhatóság megkeresése alapján végrehajtja az önkormányzati adóhatóság által nyilvántartott helyi adóval, illetve gépjárműadóval összefüggő tartozásokat. A megkeresés megküldését követően az önkormányzati adóhatóság havonta, a hónapot követő hó 15. napjáig keresheti meg az állami adóhatóságot a legalább 10 000 forintot elérő tartozás végrehajtása céljából. A megkeresésben nem kell megjelölni azt a jogszabályt, amely az önkormányzati adóhatóságnál

⁷ A közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI. törvény 56.§ (1);61/A§;61/B§

nyilvántartott tartozás végrehajtását lehetővé teszi.

Az önkormányzati adóhatóság az állami adóhatóság megkeresése előtt megkísérli a tartozás átvezetéssel és visszatartás útján történő végrehajtását, ha ennek feltételei fennállnak.

Az állami adóhatóság a tartozás biztosítása érdekében jelzálogjogot is bejegyeztethet az adós tulajdonában lévő ingatlanra.

Az önkormányzati adóhatóság megkeresése nem tartalmazhatja azon tartozás összegét, amelyre vonatkozóan az önkormányzati adóhatóság már visszatartási jog gyakorlását kezdeményezte az állami adóhatóságnál.⁹

II.A.4.)

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény szabályozza az állami kezesség, állami garancia, állami viszontgarancia, a kiállítási garancia és a viszontgarancia szabályait.

A törvény 92 -93. §§ -ai szerint az egyedi állami kezesség és a jogszabályi állami kezességvállalás alapján az állam által kifizetett összeg a tartozás eredeti kötelezettjének az állammal szembeni tartozásává válik, és azt - törvény eltérő rendelkezése hiányában - adók módjára behajtandó köztartozásként kell behajtani.

93. § (1) Jogi személy részére, az általa vállalt kezesség, garancia érvényesítéséhez az állam nevében törvényben megtérítési kötelezettség vállalható (a továbbiakban: állami viszontgarancia).

(2) Az állami viszontgarancia alapján az állam által kifizetett összeg behajtása annak a jogi személynek a feladata, amely a viszontgarancia alapjául szolgáló kezességet, garanciát nyújtja (a továbbiakban: garantőr szervezet). A garantőr szervezet a követelés behajtásából származó, a Kormány rendeletében meghatározott költségekkel csökkentett bevételt az érvényesített állami viszontgarancia mértékével megegyező arányban köteles az államnak megfizetni. Ha a garantőr szervezet e kötelezettségének nem tesz eleget, a meg nem fizetett összeg az állammal szembeni tartozássá válik, és azt adók módjára kell behajtani.

Az adók módjára behajtandó tartozás előírása, nyilvántartása és végrehajtása az állami adóhatóság feladata.

A jogintézmény alkalmazhatósága kapcsán rendelkezést tartalmaz az Art. 161.§ (10) bekezdése is.¹⁰

II.A.5.)

Szintén az államháztartási törvény, egészen pontosan annak 99. § - a szabályozza az Európai Bizottság által alkalmazandó tiltott állami támogatás visszafizettetését elrendelő intézkedését, amikor is a visszafizetendő összeg adók módjára behajtandó követelésnek minősül.¹¹

II.A.6.)

A támogatások kapcsán hasonló „biztosítéki formát” rendel alkalmazni a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény, amikor is 59. § (3) bekezdése kimondja, hogy a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervvel szemben fennálló tartozás (intézkedésben való jogosulatlan részvétel alapján megállapított, valamint egyéb fizetési kötelezettség) adók módjára behajtandó köztartozásnak

⁸ Ebtv. 71.§(3) ; Tny 93.§

⁹ Art. 161/A.§

¹⁰ Art. 161.§ (10) ; Áht. 92.§, 93.§

¹¹ Áht. 99.§

minősül, és azt az e törvényben meghatározott kivételekkel az állami adóhatóság hajtja be.¹²

II.A.7.)

A jelenleg már nem hatályos államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény felhatalmazása alapján megalkotott, és mai napig hatályban lévő 4/2011. (I. 28.) Korm. rendelet, mely a 2007-2013 programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások felhasználásának rendjéről szól, szintén tartalmaz előírást az adók módjára behajtandó köztartozásokkal kapcsolatban.

A kormányrendelet 102. § (1) bekezdése szerint, ha a kedvezményezett visszafizetési kötelezettségének a visszafizetésre megállapított határidőben nem vagy csak részben tesz eleget, és a beszámítás, a kikötött biztosíték érvényesítése vagy a levonás eredménytelen volt, az irányító hatóság a vissza nem fizetett összeg adók módjára történő behajtása céljából megkeresi az állami adóhatóságot. Ha a kedvezményezett a 33. § (8) bekezdés l) pontjára tekintettel nem nyújtott biztosítékot, a megkereséssel egyidejűleg az irányító hatóság kezdeményezi az állami adóhatóságnál a kedvezményezett adószámának törlését.¹³

II.A.8.)

A közsféra dolgozóit megillető kezességvállalást tartalmazó egyéb juttatások

A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. CXCV törvény 153. § (1) bekezdése szerint, ha a kormánytisztviselő lakás építéséhez, vásárlásához hitelintézettől igényelt állami kamattámogatású kölcsön összege meghaladja e lakásingatlan hitelbiztosítéki értékének a hitelintézet által meghatározott legmagasabb arányát, a különbözetre az állam készfizető kezességet vállal. A kormánytisztviselő az állami kezességvállalást - az erre az állammal szerződésben kötelezettséget vállaló - hitelintézeten keresztül veheti igénybe.

(12) Amennyiben az állam a készfizető kezességvállalás alapján a kormánytisztviselő, szakmai vezető helyett a kezességvállalással biztosított - a hitelintézetnek meg nem térülő - összeget kifizette, illetve a (6) bekezdés szerinti egyszeri kezességvállalási díj megfizetését a kormánytisztviselő, szakmai vezető elmulasztotta, akkor a kormánytisztviselő, szakmai vezető ezen tartozásai az állammal szembeni köztartozásnak minősülnek, amelyet az illetékes állami adóhatóság adók módjára hajt be.¹⁴

Lényegében ugyanezen előírásokat fogalmazza meg a

- közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. tv. 78/A. § (11) bekezdése;
- a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény 192.§ (5) bekezdése
- a legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló 2011. évi CLXIV. törvény 75.§ (6) bekezdése;
- a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény 173.§ (5) bekezdése
- az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló 1997. évi LXVIII. tv. 121/A. § (6) bekezdése

¹² 2007. évi XVII. törvény (MVH tv.) 59.§ (3)

¹³ 4/2011. (I. 28.) Korm. rendelet 102.§ (1)

¹⁴ A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. CXCV törvény 153. § (1)

II.A.9.)

A mezőgazdasági termékpiacok szervezésének egyes kérdéseiről, a termelői és a szakmaközi szervezetekről szóló 2015. évi XCVII. törvény új intézményrendszert vezetett be. A jogszabályt a 1.§ (1) bekezdésben felhívott másodlagos uniós jogforrásokkal összhangban kell alkalmazni. A törvény pénzügyi hozzájárulási kötelezettség előírását teszi lehetővé. A 22.§ (5) bekezdése alapján a pénzügyi hozzájárulás, ha azt a kötelezett a teljesítésre nyitva álló határidőn belül nem fizette meg, adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül, amelyet a mezőgazdasági igazgatási szerv megkeresésére az állami adóhatóság szed be.¹⁵

II.A.10.)

A fémkereskedelemtől szóló 2013. évi CXL. törvény 14. §-a szintén nevesíti a jogintézményt, amikor is kimondja, hogy a fémkereskedelmi hatóság nyilvántartást vezet az eltulajdonított fémkereskedelmi engedélyköteles anyagok azonosításához szükséges adatokról, amelyet honlapján közzétesz. A nyilvántartásba az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott rendőrségi szerv közvetlenül adatot szolgáltat.

A fémkereskedelmi hatóság eljárására az e törvényben nem szabályozott kérdésekben a Ket. rendelkezéseit kell alkalmazni, kivéve a lefoglalt és elkobzott, valamint a kiadni rendelt, de át nem vett eszközök, anyagok, dolgok értékesítését, amelyre az adózás rendjéről szóló törvénynek az árverés és elektronikus árverés útján történő értékesítésre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

Az e törvény hatálya alá tartozó személyek nyilvántartásba vételével és nyilvántartásával kapcsolatos ügyben a fémkereskedelmi hatóság jár el. A nyilvántartásba vételre és nyilvántartásra vonatkozó részletes szabályokat az adózás rendjéről szóló törvény tartalmazza.

Az e törvényben meghatározott bírságot és egyéb költséget az állami adóhatóság adók módjára hajtja be.¹⁶

II.A.11.)

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény két esetben rendeli el az adók módjára behajtást. Az esetkör egyike, amikor a jegybank hatóságként el.

A 45. § alapján az MNB hatóságként jár el, amikor nevesített feladatkörében eljárva a törvény hatálya alá tartozó személyek, szervezetek, valamint tevékenységek feletti folyamatos felügyelet gyakorol; amikor a pénzügyi közvetítőrendszer egyes szereplőinek biztonságát erősítő intézményrendszer továbbfejlesztéséről szóló törvény szerinti jogosultságát gyakorolja; amikor a fizetési, illetve értékpapír-elszámolási rendszerekben történő teljesítés véglegességéről szóló törvény szerinti kijelölést, valamint annak visszavonását végzi; amikor feladatkörében a forgalomban lévő magyar törvényes fizetőeszközről, valamint az MNB által forgalomból bevont, de törvényes fizetőeszközre átváltható bankjegyről és érméről utáncolat készítésének és készítettetésének engedélyezése és ellenőrzése tárgyában dönt; továbbá amikor az MNB elnöke rendeleteiben és az MNB határozataiban foglalt rendelkezések megtartásának ellenőrzését felügyeli; és amikor a globálisan és egyéb rendszerszinten jelentős hitelintézetekre, befektetési vállalkozásokra vonatkozó tőkepuffer, a 35/A. § (1) bekezdésében meghatározott rendszerkockázati tőkepuffer képzésére való kötelezés során dönt.

A hatósági eljárás során - az 54. § (3) bekezdése alapján - az MNB által jogerősen kiszabott és meg nem

¹⁵ A mezőgazdasági termékpiacok szervezésének egyes kérdéseiről, a termelői és a szakmaközi szervezetekről szóló 2015. évi XCVII. törvény 22.§ (5)

¹⁶ A fémkereskedelemtől szóló 2013. évi CXL. törvény 14. §

fizetett bírságot, valamint a meg nem fizetett vagy késedelmesen megfizetett bírság miatt felszámított késedelmi pótlékot az állami adóhatóság adók módjára hajtja be. Az MNB az állami adóhatóság megkereséséhez a jogerős döntés egy példányát köteles csatolni.

A másik esetkör, amikor az adók módjára behajtandó köztartozás fogalom felmerül, az a 169. § (1) bekezdésében felhívott, az MNB által jogerősen megállapított és meg nem fizetett felüyeleti díj, valamint a felüyeleti díj meg nem fizetése vagy késedelmes teljesítése esetén felszámított késedelmi pótlék, melyet az MNB megkeresésére az állami adóhatóság adók módjára hajtja be.¹⁷

II.A.12.)

Az országgyűlési képviselők választása kampányköltségeinek átláthatóvá tételéről szóló 2013. évi LXXXVII. törvény szintén e jogintézményt rendeli alkalmazni, amikor is a választási kampány költségeinek elszámolása és ellenőrzése során esetleges visszafizetési kötelezettséget ír elő.

Általánosságban elmondható, hogy a törvény 8-9 §-ai az egyes juttatások kapcsán elszámolási kötelezettségeket írnak elő mind az egyéni jelöltek, mind a pártok és jelölő szervezetek részére. Az illetékes választási szervek az illetékes kincstárral együttműködve, illetve az Állami Számvevőszék a kincstárral együttműködve jogosult érvényt szerezni arra vonatkozóan, hogy a célhoz kötött állami transzferek valóban a céloknak megfelelően kerüljenek felhasználásra.

A kimutatott és a kincstárral közölt visszafizetéssel terhelt „kampányköltségek” adók módjára behajtandó köztartozásnak minősülnek, melyeket a NAV jogosult végrehajtani.¹⁸

II.A.13.)

A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalról rendelkező 2013. évi XXII. törvény a hivatal feladatai közé sorolja, a földgázellátásról szóló törvény,) a földgáz biztonsági készletezéséről szóló törvény, a villamos energiáról szóló törvény, a távhőszolgáltatásról szóló törvény, a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény, valamint a hulladékról szóló törvény hatálya alá tartozó szervezetek, személyek tevékenységének felügyeletét.

A hivatal szervezetszabályozó jogkörében eljárva a határozatában megállapított, a Hivatalnak fizetendő díj és annak késedelmi kamata köztartozásnak minősül, és azokat adók módjára kell behajtani. A törvény nem nevesíti külön az állami adóhatóság hatáskörét, de tekintettel arra, hogy a közműszolgáltatások ellátását magánszemélyek nem végzik, így a hatásköre kizárólagosnak mondható.¹⁹

II.A.14.)

A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény a választási bizottságok hatáskörébe telepített bírságkiszabás hathatóságát erősíti meg a tárgyban érintett jogintézménnyel, amikor alapján a választási bizottság a választási kampány szabályainak megsértése, illetve az átadott ajánlóívek visszaszolgáltatási kötelezettségének elmulasztása (124. § (2) bekezdés) és a névjegyzékből igényelt adatok megsemmisítésével kapcsolatos kötelezettség (155. §-) megszegése esetén bírságot is kiszabhat.

A 219. § (3) bekezdés alapján a bírság, ha azt a kötelezett az azt kiszabó határozat jogerőre emelkedésétől számított tizenöt napon belül nem fizette meg, adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül, amelyet

¹⁷ A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 45.§; 54.§ (3) ; 169.§ (1)

¹⁸ Az országgyűlési képviselők választása kampányköltségeinek átláthatóvá tételéről szóló 2013. évi LXXXVII. törvény

¹⁹ A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalról rendelkező 2013. évi XXII. törvény

a Nemzeti Választási Iroda megkeresésére az állami adóhatóság szed be.²⁰

II.A.15.)

A hulladékról 2012. évi CLXXXV. törvény 52. § -a értelmében a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás igénybevételéért az ingatlanhasználót terhelő díjhátralék és az azzal összefüggésben megállapított késedelmi kamat, valamint a behajtás egyéb költségei adók módjára behajtandó köztartozásnak minősülnek.

A díjhátralék keletkezését követő 30 napon belül a közszolgáltató vagy a követelés egyéb jogosultja (a továbbiakban együtt: a követelés jogosultja) felhívja az ingatlanhasználó figyelmét a díjfizetési kötelezettségének elmulasztására, és felszólítja annak teljesítésére.

A felszólítás eredménytelensége esetén a díjhátralék megfizetésének esedékességét követő 45. nap elteltével a követelés jogosultja - a felszólítás megtörténtének igazolása mellett - a díjhátralék adók módjára történő behajtását a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál kezdeményezi.²¹

II.A.16.)

A hegyközségi normákat szabályozó lényeges jogszabály a 2004. évi XVIII. törvény, mely a szőlőtermesztésről és a borgazdálkodásról szól.

Eszerint ha a vizsgált borászati termék

- a) a jogszabályokban meghatározott, illetőleg a jelölésében foglalt jellemzőket nem elégíti ki,
- b) a jogszabályokban nem megengedett anyagokat vagy megengedett anyagokat nem megengedett mértékben tartalmaz,
- c) a származási bizonyítványban vagy a forgalomba hozatali engedélyben foglaltaktól eltérően jelölt,
- d) a rá vonatkozó termékleírásnak nem felel meg,

és a jogszabálysértést az ellenőrző hatóság megállapítja, a borászati termék előállítóját, kereskedelmi ellenőrzés esetén a kereskedelmi egységet, bizonyítottság esetén a hiba okozóját a hatóság a vizsgálat költségeinek megtérítésére kötelezi. A határozatban megállapított költségek adók módjára behajtandó köztartozásnak minősülnek. A borászati hatóság az állami adóhatóságot a 60 napon túli tartozásokról értesíti.²²

II.A.17.)

A Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamaráról szóló 2012. évi CXXVI. törvény bevezette a kötelező kamarai tagság intézményét az agrárszektorban. A jogszabály 11. § (1) bekezdése rögzíti, hogy az éves tagdíj mértékét, fizetésének módját és feltételeit az alapszabály határozza meg. A tagdíj mértékét a tagok gazdasági súlyára figyelemmel, sávosan kell meghatározni oly módon, hogy annak összege az egymillió forintot nem haladhatja meg. Az alapszabály a tagdíjfizetés alapját vagy mértékét csökkentő kedvezményeket állapíthat meg.

A (2) bekezdés rendelkezik arról, hogy a meg nem fizetett kamarai tagdíj köztartozás. A tagdíj meg nem fizetése esetén azt az állami adóhatóság adók módjára hajtja be.²³

²⁰ A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 124.§ (2) ;219.§ (3)

²¹ A hulladékról 2012. évi CLXXXV. törvény 52. §

²² A szőlőtermesztésről és a borgazdálkodásról szóló 2004. évi XVIII. törvény

²³ A Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamaráról szóló 2012. évi CXXVI. törvény 11.§ (1-2)

II.A.18.)

A gazdasági kamarákról szóló 1999. évi CXXI. törvény a kötelező kamarai tagság elve alapján kamarai hozzájárulás beszedésére jogosult. A kamarai közfeladatok ellátásához történő hozzájárulásként a gazdálkodó szervezet köteles kamarai hozzájárulást fizetni. Nem köteles kamarai hozzájárulást fizetni az egyéni vállalkozó, ha vállalkozási tevékenységét a naptári év teljes időszakában szünetelteti és ezt a nyilvántartását vezető területi gazdasági kamarának bejelenti. A kamarai hozzájárulás összege évi 5000 forint. A kamarai hozzájárulást a tárgyév március 31-ig kell megfizetni a kamarai nyilvántartást vezető területi kamara részére. A kamara tagja a kamarai hozzájárulás összegét a kamarai tagdíjból levonhatja.

A kamarai hozzájárulás fizetésének részletes szabályait az országos gazdasági kamara alapszabálya határozza meg. A meg nem fizetett kamarai hozzájárulás köztartozás, amelyet az állami adóhatóság adók módjára hajt be. A kamarai hozzájárulás behajtása érdekében a gazdasági kamara akkor is megkeresheti az állami adóhatóságot, ha a tartozás a 10 000 forintot nem haladja meg, de eléri az 5 000 forintot. (34/A.§)²⁴

II.A.19.)

A lakástakarékpénztárakról 1996. évi CXIII. törvény 24.§ (6) bekezdése alapján ha a lakás-takarékpénztár megállapítja a támogatással növelt betétösszeg nem lakáscélú felhasználását vagy jogosulatlan igénybevetését, az adózás rendjéről szóló törvényben meghatározott adók módjára behajtandó köztartozás legkisebb behajtható összegét elérő vagy meghaladó állami támogatás és járulékaik megfizetése iránti követelést - az állam mint jogosult nevében eljárva - polgári peres vagy nemperes eljárásban érvényesíti, amely eljárásban a lakás-takarékpénztár mentesül az eljárási illeték megelőlegezése és viselése alól. A lakás-takarékpénztáraknak ezen képviseleti joga e törvényen alapul és valamennyi támogatott szerződéssel kapcsolatos igényérvényesítésre kiterjed.

A jogerős fizetési meghagyás és a fizetési kötelezettséget megállapító jogerős bírósági határozat végrehajtható okirat, amely alapján a lakás-takarékpénztár megkeresésére a tartozást az állami adóhatóság a központi költségvetés javára adók módjára hajtja be. A lakás-takarékpénztár az adózás rendjéről szóló törvényben meghatározott költségminimum megelőlegezésére és viselésére nem köteles.²⁵

II.A.20.)

Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény rendelkezik a Nemzeti Együttműködési Alap (a továbbiakban: Alap), mint a civil önszerveződések működését és szakmai tevékenységét, nemzeti összetartozásuk erősítését és a közjó kiteljesedésében vállalt szerepük segítségét támogató finanszírozási forma. Az Alap forrását a központi költségvetésről szóló törvény a miniszter által vezetett minisztérium fejezeti kezelésű előirányzatoként tartalmazza.

Az 57. § (2) bekezdés szerint a visszatérítési kötelezettség alá eső költségvetési támogatás az Art. szerinti adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül.²⁶

II.A.21.)

Az üvegházhatású gázok közösségi kereskedelmi rendszerében és az erőfeszítés-megosztási határozat

²⁴ A gazdasági kamarákról szóló 1999. évi CXXI. törvény 34/A. §

²⁵ A lakástakarékpénztárakról 1996. évi CXIII. törvény 24.§ (6)

²⁶ Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény 57.§ (2)

végrehajtásában történő részvételtől szóló 2012. évi CCXVII. törvény 32. § - ának (1) bekezdése szerint ha az üzemeltető a kibocsátási engedély megszerzésére, a kibocsátások nyomon követésére, jelentésére és a jelentés hitelesítésére, a kibocsátási egység visszaadására, valamint a hatóság vagy a miniszter felé történő változások bejelentésére irányuló kötelezettségének részben vagy egészben nem tesz eleget, a hatóság vagy a miniszter felé fennálló változás bejelentési kötelezettség elmulasztása esetén - a miniszter az üzemeltetőt az e törvény végrehajtására kiadott kormányrendeletben meghatározott mértékű bírság megfizetésére kötelezi.

A 33. § (6) bekezdése alapján a jogerősen kiszabott bírság adók módjára behajtandó köztartozás.

A törvény rendelkezik a felügyeleti díj rendszeréről is. A 35. § (1) bekezdése szerint az üzemeltető a kibocsátási engedély jogerőre emelkedése, a légi jármű üzembentartó a nyomon követési terv jóváhagyásának közzététele napjától - e törvény végrehajtására kiadott jogszabály szerint - éves felügyeleti díjat fizet a hatóság részére. A díjfizetést a tárgyévét követő év február 28-ig kell teljesíteni. A jogerősen kiszabott és meg nem fizetett felügyeleti díj, és az emiatt jogerősen kiszabott és meg nem fizetett késedelmi pótlék adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül. ²⁷

II.A.22.)

A postai szolgáltatásokról rendelkező 2012. évi CLIX. törvény 68.§ - ának (8) bekezdése szerint a postai szolgáltatási és engedélyezési tevékenység kapcsán felmerülő központi költségvetés részére, illetve a Hatóságnak fizetendő díjak, bírságok, valamint az Egyetemes Postai szolgáltatást Támogató Számla részére teljesítendő befizetések adók módjára behajtandó köztartozásnak minősülnek. ²⁸

II.A.23.)

A hallgatói hitelszerződés - diákhitel - jogintézménye is adók módjára behajtandó köztartozási minőséggel biztosított. A hitelszerződés bármely fél részéről történő felmondása, illetve a hitelszerződés érvénytelenségének megállapítása esetén, amennyiben a Hitelfeltevő a Diákhitel Központtal szemben fennálló teljes tartozását nem egyenlíti ki, a Diákhitel Központ jogosult ezen követelését az Art. rendelkezései szerint behajtásra átadni az állami adóhatóságnak. Az állami adóhatóság a Hiteltartozásokat a Diákhitel Központ megkeresésére adók módjára hajtja be. Az állami adó hatóság a végrehajtási eljárás során önállóan jár el, azonban a Diákhitel Központ bármikor jogosult az eljárás felfüggesztését vagy megszüntetését kezdeményezni. Amennyiben a Diákhitel Központ nem adja át a hitelfeltevő hiteltartozásából eredő követelését az állami adóhatóságnak behajtásra, vagy az eljáró állami adóhatóság a végrehajtási eljárást akár hivatalból, akár a Diákhitel Központ kezdeményezésére megszünteti, a Diákhitel Központ jogosult követelését a fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény és a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény rendelkezései szerint fizetési meghagyásos eljárás, illetve bírósági végrehajtás útján érvényesíteni. (Art. 177.§ (2))²⁹

II.A.24.)

A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény is releváns jelen dolgozat szempontjából.

²⁷ Az üvegházhatású gázok közösségi kereskedelmi rendszerében és az erőfeszítés-megosztási határozat végrehajtásában történő részvételtől szóló 2012. évi CCXVII. törvény 32. § (1); 33.§ (6) , 35.§ (1)

²⁸ A postai szolgáltatásokról rendelkező 2012. évi CLIX. törvény 68.§ (8)

²⁹ Art. 177.§ (2)

A 21.§ (4) bekezdése alapján a Cégek Közlönyben megjelenő közlemények közzétételi költségterítése adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül.³⁰

II.A.25.)

A pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989. évi XXXIII. törvény 4. § (1) bekezdése alapján a párt vagyona a tagok által fizetett díjakból, a központi költségvetésből juttatott támogatásból, az állam által az 5. § alapján ingyenesen átadott ingatlanokból, magyar állampolgár természetes személyek vagyoni hozzájárulásaiból, végintézkedés alapján természetes személyek hagyatékából, a pártnak a 6. §-ban meghatározott gazdasági-vállalkozási tevékenységéből, illetve a párt által alapított egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság adózott nyereségéből képződik.

(2) A párt részére - az (1) bekezdésben foglalt kivételektől eltekintve - jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet vagyoni hozzájárulást nem adhat, a párt jogi személytől, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezettől vagyoni hozzájárulást nem fogadhat el.

(3) A párt vagyoni hozzájárulást más államtól nem fogadhat el. A párt külföldi szervezettől - jogi státusától függetlenül - és nem magyar állampolgár természetes személytől vagyoni hozzájárulást nem fogadhat el. A párt névtelen adományt nem fogadhat el; az ilyen adományt be kell fizetni a 8. § (1) bekezdésében meghatározott alapítvány céljaira.

(4) Az a párt, amely a (2) és (3) bekezdésben foglalt szabályt megsértve vagyoni hozzájárulást fogadott el, köteles annak értékét - az Állami Számvevőszék felhívására - tizenöt napon belül a központi költségvetésnek befizetni. Késedelem esetén a tartozást adók módjára kell behajtani. A párt központi költségvetésből juttatott támogatását az elfogadott vagyoni hozzájárulás értékét kitevő összeggel csökkenteni kell.³¹

II.B

Az önkormányzati adóhatóság hatáskörébe tartozó adók módjára behajtandó köztartozások

II.B.1.)

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 141.§ (16) bekezdés a szabálysértési költséget, a rendbírságot rendeli behajtani adók módjára, ha az arra kötelezett határidőn belül azt nem fizeti meg.

Ha az elkövető a pénzbírságot, a helyszíni bírságot a határozat jogerőre emelkedésétől számított harminc napon belül nem fizeti meg, azt adók módjára kell behajtani, ha nincs helye elzárásra történő átváltoztatásnak, valamint közérdekű munkával sem váltotta azt meg az elkövető.³²

II.B.2.)

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 1997. évi XXXI. törvény ismeri a gyermektartásdíj megelőlegezése jogintézményt, melynek lényege, hogy a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi átlagjövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj legkisebb összegének kétszeresét, és a bíróság a tartásdíjat jogerős határozatában már megállapította vagy van olyan külföldi bíróság, vagy más hatóság által hozott jogerős határozat, amelyet a Magyarországon élő gyermek javára nemzetközi szerződés vagy viszonyosság alapján kell végrehajtani, és a gyermektartásdíj összegének behajtása átmenetileg lehetetlen, továbbá

³⁰ A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény 21.§ (4)

³¹ A pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989. évi XXXIII. törvény 4,5,6. §§

³² A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 141.§ (16)

gyermeket gondozó szülő vagy más törvényes képviselő nem képes a gyermek részére a szükséges tartást nyújtani.

A megelőlegezett gyermektartásdíjat a kötelezett - azaz a tartásdíj fizetésére kötelezett - kamattal növelten köteles az államnak megtéríteni. Amennyiben a megtérítésre nem kerül sor, úgy a követelés összegét adók módjára kell behajtani.³³

II.B.3.)

A szabálysértési jogsegélyről szóló 2007. évi XXXVI. törvény 30. § -a a külföldi határozatban megjelölt összeg beszedését az elkövető lakóhelye, ennek hiányában a tartózkodási helye szerint illetékes általános szabálysértési hatóság hatáskörébe utalja.

A törvényi előírások alapján a külföldi határozat végrehajtása iránti megkeresést a pénzbírság végrehajtására vonatkozó szabályok szerint kell végrehajtani azzal az eltéréssel, hogy a bíróság a végrehajtási eljárás törvényességének vizsgálata során az alapeljárás törvényességét nem vizsgálhatja. Ha a megkeresésben a pénzbírság szabálysértési elzárásra való átváltoztatását kizárták, a pénzbírság adók módjára történő behajtásáról kell intézkedni.³⁴

II.B.4.)

A fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény a mezei őrszolgálat létesítésére és működésére vonatkozó szabályokat rögzíti. A települési önkormányzat egyedi döntése, hogy felállítja -e a mezei őrszolgálatot, de ha úgy dönt, hogy megalakítja a szervezetet, akkor jogosult a gazdálkodók terhére mezőőri járulékot kivetni.

Az önkormányzati mezei őrszolgálat esetében, a mezőőri járulék adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül. Az eljárásra az ingatlan fekvése szerinti települési önkormányzat jegyzője jogosult.³⁵

II.B.5.)

A konzuli védelemről szóló 2001. évi XLVI. törvény a bajba jutott magyar állampolgárok védelme érdekében határoz meg rendelkezéseket. A konzuli szolgálat segítséget és támogatást nyújt a külföldön bajba jutott magyar állampolgár hazatérésének elősegítéséhez.

Ha a hazatérés elősegítésének más módjára nincs lehetőség, és a késedelem súlyos érdeksérelmet okoz, a konzuli tisztviselő - az ügyféllel kötött hatósági szerződés alapján - hazatérési kölcsönt nyújt, amely adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül. A miniszter rendeletében meghatározott összeghatár felett a hatósági szerződés érvényességéhez a miniszter hozzájárulása szükséges. A hatósági szerződésben rendelkezni kell a visszafizetés esedékességéről. Az uniós polgárnak nyújtható anyagi támogatás feltételeire külön jogszabály rendelkezései irányadóak. (5.§ (1-3))³⁶

II.B.6.)

A bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény, hasonlóan az egyéb anyagi támogatásokat nyújtó jogszabályokhoz, nem megfelelő felhasználás esetén rendelkezik a visszatérítésről, illetve annak biztosítékeként az adók módjára behajtandó köztartozássá

³³ A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 1997. évi XXXI. törvény 24.§ (8)

³⁴ A szabálysértési jogsegélyről szóló 2007. évi XXXVI. törvény 30. §

³⁵ A fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény 19.§ (3)

³⁶ A konzuli védelemről szóló 2001. évi XLVI. törvény 5.§ (1-3)

minősítésről.

Támogatásra a kárenyhítésre rászorult áldozat jogosult, és ha a támogatás iránti kérelmet érdemben elbíráló határozat jogerőre emelkedését követő 3 évig a törvény 15.§-ában rögzített feltételek bekövetkeznek, akkor visszatérítésre válik kötelezetté.

A 15.§ (5) bekezdés alapján a vissza nem térített támogatás adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül, a teljesítés elmulasztása esetén az áldozatsegítő szolgálat megkeresi a tartozás összegének behajtására hatáskörrel rendelkező szervet.³⁷

II.B.7.)

A jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény alapján a sértett, a magánvádló, a magánfél, az egyéb érdekelt részére a pártfogó ügyvédi képviselő; a pótmagánvádló részére a személyes költségmentesség és a pártfogó ügyvédi képviselő az e törvényben foglalt egyéb feltételek teljesítése esetén az állampolgárságára tekintet nélkül engedélyezhető.

A jogi segítségnyújtó szolgálat által visszakövetelt és jogosulatlanul igénybe vett támogatás adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül.³⁸

II.C

Az állami és önkormányzati adóhatóság hatáskörébe is tartozó adók módjára behajtandó köztartozások

II.C.1.)

A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény szintén alkalmazni rendeli az adók módjára behajtandó köztartozások rendszerét, amikor is az illetékes mezőgazdasági igazgatási szerv ellenőrzi, hogy a törvényben meghatározott szerzési feltételek, illetve korlátozások, és tilalmak betartásra kerültek-e.

A jogszabály 63. §-ának (1) bekezdése szerint ha a 62. § (2) és (4) bekezdésében meghatározott személy (ezen alcímben a továbbiakban együtt: kötelezett) határidőben nem tesz eleget a 62. § (2) bekezdésében foglalt felszólításnak, a mezőgazdasági igazgatási szerv a kötelezettel szemben a (2) bekezdésben megállapított mértékű mulasztási bírságot szab ki. A bírság megfizetése alól felmentés nem adható, illetve fizetési kedvezmény nem nyújtható. A határidőre meg nem fizetett bírság adók módjára behajtandó köztartozás.³⁹

II.C.2.)

A honvédségi adatkezelésről, az egyes honvédelmi kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos katonai igazgatási feladatokról szóló 2013. évi XCVII. törvény szintén ismeri a jogintézményt, amikor is a 67.§ -ának (4) bekezdése szerint rögzíti, hogy a jogerősen kiszabott és be nem fizetett honvédelmi bírság adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül.⁴⁰

³⁷ A bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény 15.§ (5)

³⁸ A jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény 38.§ (3)

³⁹ A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény 62.§ ; 63.§

⁴⁰ A honvédségi adatkezelésről, az egyes honvédelmi kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos katonai igazgatási feladatokról szóló

II.C.3.)

A földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 2012. évi XLVI. törvény a földmérési jelek védelme érdekében megalkotott rendelkezései értelmében az ingatlanügyi hatóság az elmozdított, megrongált vagy megsemmisült földmérési jel helyreállítását az ingatlan mindenkori jogszerű használójának, ennek hiányában tulajdonosának költségére rendeli el. Az ingatlanügyi hatóság döntésével szemben a fellebbezés kizárt. A költségek adók módjára behajtandó köztartozásnak minősülnek.⁴¹

II.C.4.)

A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 46.§ (3) bekezdése szerint a magyar állami ösztöndíjjal támogatott hallgató képzésének jogszabályban meghatározott költségét, valamint a magyar állami részösztöndíjjal támogatott hallgató képzési költségének felét az állam, az önköltséges képzés költségeit a hallgató viseli. A magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzésre tekintettel a magyar állami ösztöndíj feltételei teljesítésének nyilvántartásáért felelős szerv által megállapított visszafizetési kötelezettség adók módjára behajtandó köztartozás.⁴²

II.C.5.)

A mezőgazdasági termelést érintő időjárás és más természeti kockázatok kezeléséről szóló 2011. évi CLXVIII. törvény létrehozta az agrár-kárenyhítési rendszert, melynek értelmében a mezőgazdasági termelő arányos kárenyhítési díjat tartozik megfizetni.

A 10.§ (5) bekezdés értelmében a meg nem fizetett kárenyhítési hozzájárulás adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül.⁴³

II.C.6.)

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény létrehozta a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezés intézményrendszerét, melynek kapcsán az iparbiztonsági hatóság bírságolási lehetőséggel is együtt járó felügyeleti jogkört kapott.

A 35. § (8) bekezdése alapján a jogerősen kiszabott és be nem fizetett bírság adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül.⁴⁴

II.C.7.)

A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény a Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság és a Médiatanács felügyeleti jogkörét is szabályozza.

A törvény 134.§ (13) bekezdése kimondja, hogy az e törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabályban, illetőleg e törvény alapján a Hatóság határozatában megállapított, a Hatóságnak fizetendő díjak, igazgatási szolgáltatási díjak, valamint az e törvény alapján kiszabott bírságok adók módjára behajtandó köztartozásnak minősülnek.⁴⁵

2013. évi XCVII. törvény 67.§ (4)

⁴¹ A földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 2012. évi XLVI. törvény 27.§ (5)

⁴² A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 46.§ (3)

⁴³ A mezőgazdasági termelést érintő időjárás és más természeti kockázatok kezeléséről szóló 2011. évi CLXVIII. törvény 10.§ (5)

⁴⁴ A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 35.§ (8)

⁴⁵ A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény 134.§ (13)

II.C.8.)

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény alapján az erdőben, ha a gazdálkodó a társadalmi közérdeket és a hosszú távú tartamosság érdekeit sértő, engedély nélküli tevékenységet végez, erdőgazdálkodási bírságot köteles fizetni, az erdő védelmét sértő tevékenység esetén pedig erdővédelmi bírságot kell fizetni. A bírság mértékét és kiszámításának módját nem a törvény, hanem kormányrendelet tartalmazza. A bírságokból befolyó összeg az erdőfenntartás, erdővédelem, erdészeti kommunikáció és az erdő közcélú funkcióinak érvényesülését elősegítő fejlesztések céljaira használható fel. A 111. § alapján a határidőre meg nem fizetett erdővédelmi járulék adók módjára behajtandó köztartozás.⁴⁶

II.C.9.)

Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény 3 jogcímen is elrendeli a tartozás adók módjára történő behajtását.

Egyrészt a 47/B. § - a értelmében az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv részére, az élelmiszerlánc hatósági felügyeleti tevékenységével összefüggő feladatai ellátásának fedezése érdekében az élelmiszerlánc szereplői évente felügyeleti díjat kötelesek fizetni. A felügyeleti díj az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv bevétele.

(9) A fizetésre kötelezett az éves felügyeleti díjat két részletben, egyenlő összegben köteles megfizetni július 31. napjáig, illetve január 31. napjáig. A határidőig meg nem fizetett felügyeleti díj után késedelmi pótlékot kell fizetni, amelynek megállapításánál az Art. előírásai irányadók. A meg nem fizetett felügyeleti díj és a késedelmi pótlék adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül.

(10) Az élelmiszerlánc-felügyeleti szervet megillető felügyeleti díjat az élelmiszerlánc-biztonsági stratégiában, a többéves tervben és az éves ellenőrzési tervben meghatározott feladatok végrehajtására kell fordítani. Az évente befolyt felügyeleti díj 10%-át fejlesztésre kell fordítani. A felügyeleti díjból befolyt bevétel működésre is fordítható.

Másrészt a 45. § (1) bekezdés alapján az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv kérelemre indított engedélyezési és ellenőrzési eljárásáért, továbbá a 21. § (1) bekezdése szerinti okirat (marhalevél) kiállításáért, illetve érvényesítéséért a törvény végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározottak szerint igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni.

(4) Ha az igazgatási szolgáltatási díj meg nem fizetése ellenére az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv eljár, a meg nem fizetett díj adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül.

Harmadik esetkör a 46. § (1) bekezdés szerint az, amikor a hivatalból indított eljárásban a hatóság határozata az ügyfél részére részletkötelezettséget állapít meg, az ügyfél a felmerült eljárási költségeknek csak azt a részét viseli, amely a megállapított részletkötelezettséghez kapcsolódik.

(2) A hatósági eljárás eljárási költsége magában foglalja a mintavétel, a mintatovábbítás, a helyszíni ellenőrzés, a szemle, az elvégzett laboratóriumi vizsgálatoknak és ellenőrzéseknek a - jogszabálysértés megállapítását megalapozó - vizsgálati eredménnyel összefüggő, továbbá az áru ártalmatlanná tételével, illetve megsemmisítésével kapcsolatos költségeket.

(4) A meg nem fizetett eljárási költségek és késedelmi pótlékok adók módjára behajtandó köztartozásnak

⁴⁶ Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 111.§

minősülnek.⁴⁷

II.C.10.)

Az energiahatékonyságról szóló 2015. évi LVII. törvény, az EU energiahatékonysági célkitűzéseit szabályozó 1099/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet hazai megvalósítása érdekében született. Létrehozta az energetikai auditálási kötelezettséget (pl.: használt lakások megvásárlása esetén), amelynek elvégzésére - külön kormányrendelet szerint feljogosított - auditálásra jogosult természetes személyek és szervezetek jogosultak. A közhiteles nyilvántartásnak minősülő nyilvántartásban szereplés regisztrációs díjhoz kötött, melyet évente nyilvántartási díjfizetési kötelezettség is terhel. A törvény 34. § (2) bekezdés szerint mindkét jogintézmény - meg nem fizetése esetén - adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül.⁴⁸

II.C.11.)

A hegyközségekről szóló 2012. évi CCXIX. törvény is nevesíti a jogintézményt.

A 47.§ (2) bekezdés szerint a hegyközségi tagoknak, valamint a szőlészeti és borászati felvásárlóknak hegyközségi járulékot kell fizetni azon hegyközség részére, amelynek működési területén a termelő-, illetve a felvásárló tevékenységüket végzik. A hegyközségi járulék mértékét és felhasználásának célját a választmány javaslata alapján minden év május 31. napjáig a közgyűlés határozza meg. A hegybíró a kivetett járulékot és annak esedékességét a járulékfizetésre kötelezettel határozatban közli.

(4) A hegyközségi járulékot a tag az adózás szempontjából költségként számolhatja el. Meg nem fizetés esetén a járulékot - a hegyközség javára - adók módjára kell behajtani.

Érdekessége a törvénynek, amikor a bírság behajtási gyakorlat eredményessége érdekében megtagadja a szükséges igazolások kiadását mindaddig, amíg a mulasztási bírság megfizetése meg nem történik.

A jogintézményt a törvény 41. § - a rendezi, amikor is kimondja, hogy aki a szőlő, must vagy bor származási bizonyítványát, vagy jogszabályban meghatározott, a hegybíró által kiadandó más igazolását nem a jogszabályban meghatározott határidőig kérelmezi, az okiratokat csak 5000 forinttól 500 000 forintig terjedő mulasztási bírság megfizetésével kaphatja meg. A hegybíró a bírság kiszabása során figyelembe veszi a késedelem időtartamát, az ügyfél késedelembe esésének gyakoriságát, továbbá származási bizonyítvány esetén a kérelemben foglalt szőlő, illetve bor értékét. A mulasztási bírság a Hegyközségek Nemzeti Tanácsának bevétele.⁴⁹

II.C.12.)

A víziközmű-szolgáltatásról rendelkező 2011. évi CCIX. törvény a víziközmű-szolgáltató felügyeletét ellátó hatóság egyik felügyeleti eszközévé teszi a bírság kiszabás lehetőségét. A 41.§ (3) bekezdése szerint a bírság adók módjára behajtható köztartozásnak minősül.

II.C.13.)

A 2011. évi CXCI. törvény, mely a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szól nevesíti azt az esetet, amikor a rehabilitációs hatóság az akkreditált munkáltató részére

⁴⁷ Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény 47/B.§ ; 45.§; 46.§

⁴⁸ Az energiahatékonyságról szóló 2015. évi LVII. törvény 34.§ (2)

⁴⁹ A hegyközségekről szóló 2012. évi CCXIX. törvény 47.§; 41.§

a Kormány rendeletében meghatározottak szerint pályázati úton támogatást nyújthat a munkahely rehabilitációs célú átalakításához, illetve bér- és költségtámogatást nyújthat, amennyiben a munkáltató a rehabilitációs hatóság komplex minősítése szerinti megváltozott munkaképességű személy vagy fogyatékosági támogatásban részesülő személy foglalkoztatását biztosítja.

A 25.§ (1) bekezdésben meghatározott támogatás jogosulatlan igénybevételeből fakadó köztartozást adók módjára kell behajtani.⁵⁰

II.C.14.)

A termőföld védelméről rendelkező 2007. évi CXXIX. törvény különböző jogcímenek rendelni alkalmazni az adók módjára behajtandó köztartozások rendszerét.

A törvény 7. § (1) bekezdése alapján indult földvédelmi eljárást az ingatlanügyi hatóság folytatja le, melynek ügyintézési határideje 30 nap.

Az ingatlanügyi hatóság a földvédelmi eljárás, illetve a földvédelmi szakkérdés vizsgálata során minden esetben helyszíni szemle alapján dönt. A helyszíni szemlén részt vevő szakhatóságok az állásfoglalásukat a helyszíni szemléről felvett jegyzőkönyvbe is foglalhatják.

A hivatalból indult, illetőleg folytatott földvédelmi eljárás, illetve a földvédelmi szakkérdés vizsgálata során a helyszíni szemle, illetve ellenőrzés, és a műszeres vizsgálatok költségei, továbbá a tényállás tisztázása során felmerült személyi és dologi költségek egyéb eljárási költségnek minősülnek. Ezen határidőre meg nem fizetett egyéb eljárási költségek adók módjára behajtandó köztartozásnak tekintendők.

A törvény nevesíti a 21. § (1) bekezdésében a termőföld más célú hasznosítása esetén felmerülő egyszeri földvédelmi járulékot.

A 24. § (1) bekezdése értelmében a hatóság kiszabhat földvédelmi bírságot azzal szemben aki elmulasztja a termőföld hasznosításával kapcsolatos általános vagy ideiglenes hasznosítási, a mellékhasznosítási, esetleg az újrahasznosítási kötelezettségét. Bírságható, aki elmulasztja a művelési ág megváltozásának, a más célú hasznosítás megkezdésének, a tervezett újrahasznosítás, az újrahasznosítás elvégzésének, az eredeti állapot helyreállítása elvégzésének bejelentését.

Szankcionálható aki, az újrahasznosítást az ingatlanügyi hatóság jóváhagyása nélkül valósította meg, valamint aki az ingatlanügyi hatóság felhívására nem csatolja be a 6/A. § (1) bekezdésében meghatározott dokumentumokat.

Bírság alkalmazható, ha az időleges más célú hasznosítást követően a termőföldet az ingatlan-nyilvántartás szerinti minőségi osztálynál alacsonyabb minőségi osztályú termőföldként teszi termelésre alkalmassá; a határozatban megállapított határidő eltelte után teszi termelésre alkalmassá.

Szankció alkalmazható azzal szemben is, aki a termőföldet engedély nélkül hasznosítja más célra; illetőleg a 8/B. § (2) bekezdésében meghatározott bejelentési kötelezettségét elmulasztja.

A 26. § (1) bekezdés alapján a földvédelmi járulékot és a földvédelmi bírságot a termőföld fekvése szerint illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal előirányzat-felhasználási keretszámlájára kell befizetni.

A határidőre meg nem fizetett járulékadók módjára behajtandó köztartozás.

Jelen törvény 27. § (1) bekezdése a földminősítési eljárás kapcsán keletkezett eljárási költséget is adók módjára behajtandó köztartozásnak minősíti. A földminősítés az az eljárás, amelynek során a földrészlet

⁵⁰ A 2011. évi CXCI. törvény, mely a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról 25.§ (1)

művelési ága, minőségi osztálya és kataszteri tiszta jövedelme (aranykorona értéke) az ingatlanügyi hatóság által külön jogszabály rendelkezései szerint megállapításra kerül.

A hivatalból indult, illetőleg folytatott földminősítési eljárás során a helyszíni szemle, illetve ellenőrzés, és a műszeres vizsgálatok költségei, továbbá a tényállás tisztázása során felmerült személyi és dologi költségek egyéb eljárási költségnek minősülnek. E bekezdés szerinti határidőre meg nem fizetett egyéb eljárási költség adók módjára behajtandó köztartozás.

A törvény 55. § (1) bekezdése további jogintézményt nevesít, miszerint talajvédelmi járulékot fizet a talajvédelmi hatóság részére a beruházó - ha a beruházás megvalósítása során keletkezett mentett humuszos termőréteg teljes mennyiségét a beruházással érintett területen nem használja fel - a fel nem használt humuszos termőréteg mennyisége után, továbbá aki egyéb esetben a humuszos termőréteget eltávolítja.

Az 56. § (1) bekezdése további szankcionálási lehetőséget teremt az ingatlanügyi hatóság részére, amikor kimondja, hogy a talajvédelmi hatóság az e törvény 36-41. §-aiban írt kötelezettségek megsértése, a 48. § (2) bekezdésében foglaltak megsértése, valamint a 49. §-ban foglalt engedélyben, valamint a külön jogszabályok szerinti engedélyben előírt talajvédelmi rendelkezéstől eltérően, továbbá a 49. §-ban írt, engedély nélkül folytatott tevékenység esetén a törvény 3. mellékletben foglaltak szerint talajvédelmi bírságot szab ki.

Az 58. § (1-3) bekezdése szerint a talajvédelmi járulékot, valamint a bírságot az azt kiszabó határozat jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül kell befizetni a talajvédelmi hatóság számlájára. A talajvédelmi járulék, valamint a bírság fizetése alól felmentés nem adható.

A határidőre meg nem fizetett talajvédelmi járulék adók módjára behajtandó köztartozás.⁵¹

II.C.15.)

A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény - mint a klasszikus támogatási jogosultságot megállapító jogszabályok mindegyike - rendelkezik visszakövetelésről. A jogalap nélkül felvett ellátás visszafizetéséről határozattal, az igényelbíráló szervvel vagy egyéb szervvel szemben érvényesítendő megtérítésről fizetési meghagyással kell intézkedni. A jogerős határozat vagy fizetési meghagyás végrehajtható közigazgatási határozat. Ha a fizetésre kötelezett szerv, személy a fizetésre kötelező határozat vagy a fizetési meghagyás jogerőre emelkedésétől számított tizenöt napon belül fizetési kötelezettségét nem teljesíti, úgy a fővárosi és megyei kormányhivatal a követelést adók módjára hajtja be. (43.§ (4))⁵²

II.C.16.)

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény az állatvédelmi hatóság részére bírság kiszabását teszi lehetővé. A törvényszöveg alapján, aki tevékenységével vagy mulasztásával az állatok védelmére, kíméletére vonatkozó jogszabály vagy hatósági határozat előírását megsérti, vagy annak nem tesz eleget, magatartásának súlyához, ismétlődéséhez, és különösen az állatnak okozott sérelem jellegéhez, időtartamához igazodó mértékű állatvédelmi bírságot köteles fizetni.

A 43. § (8) bekezdése alapján a határidőre meg nem fizetett állatvédelmi bírság adók módjára behajtandó

⁵¹ A termőföld védelméről rendelkező 2007. évi CXXIX. törvény 7.§ (1), 21.§ (1), 25.§ , (1),26.§ (1) 55.§, 56.§ , 58.§ (1-3)

köztartozás.

Ugyanezen törvényben szabályozott másik jogintézmény az ebrendészeti hozzájárulás. Az ebtartás helye szerint illetékes települési, fővárosban a kerületi önkormányzat, illetve a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi önkormányzat az adott év első napjáig négy hónapos kort betöltött eb után az eb tulajdonosától évente ebrendészeti hozzájárulást szedhet be. A 42/C §. alapján a határidőre meg nem fizetett ebrendészeti hozzájárulás adók módjára behajtandó köztartozás.⁵³

II.C.17.)

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény a jogerősen megállapított és nem teljesített visszafizetési kötelezettség alapján a jogalap nélkül felvett fogyatékosági támogatást és annak kamatait köztartozásnak minősíti, melyet és adók módjára kell behajtani.⁵⁴

II.C.18.)

A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény a fogyasztóvédelmi hatóság jogkörébe utalja a fogyasztóvédelmi bírságot, mint a hatóság által alkalmazandó szankciós eszközt. A törvény 48.§ (7) bekezdése kimondja, hogy a fogyasztóvédelmi hatóság eljárása során kiszabott eljárási bírság adók módjára behajtandó köztartozás.⁵⁵

II.C.19.)

Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény 28. § (4) bekezdése alapján az ingatlan adataiban bekövetkezett változás átvezetése során a hivatalból megindított eljárás során felmerült költség adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény módosításáról, valamint a hiteles tulajdoni lap-másolat igazgatási szolgáltatási díjáról szóló 1996. évi LXXXV. törvény 32/E. § (1) bekezdése alapján az ingatlan-nyilvántartási eljárás lefolytatásáért fizetendő, de meg nem fizetett díj szintén adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül.⁵⁶

II.C.20.)

A munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény 8/A.§ (8) bekezdése alapján a munkaügyi eljárásokban megállapított befizetési kötelezettség adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül.

II.C.21.)

A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény 43.§ (3) bekezdése alapján a jogerősen kiszabott tűzvédelmi bírság meg nem fizetése esetén a kiszabott összeget késedelmi pótlék terheli, amelynek mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. A tűzvédelmi bírság és a késedelmi pótlék adók módjára behajtandó köztartozás.

⁵² A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény 43.§ (4)

⁵³ Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény 43.§ (8), 42/C.§

⁵⁴ A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 23/E.§ (10)

⁵⁵ A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény 48.§ (7)

II.C.22.)

A légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény 3/F. § -a szerint a hivatásos katasztrófavédelmi szerv a 3. § (5) bekezdésében meghatározott feladatkörében ellenőrzi: *a)* a veszélyes áruk légi szállításra történő előkészítésére, valamint a légi úton beérkezett veszélyes áruk nem közvetlenül légi úton történő továbbítására vonatkozó jogszabályi előírások betartását, *b)* a veszélyes áruk repülőter területén végzett átrakását, tárolását, kivéve a légi jármű fedélzetére történő átrakást.

Ha a hivatásos katasztrófavédelmi szerv az ellenőrzés során jogszabálysértést állapít meg, a külön jogszabályban foglaltak szerinti intézkedést és bírságot alkalmaz.

A törvény egyértelműen kimondja a 66/B. § (4) bekezdésben, hogy az e törvény 3/F. §-a alapján kiszabott és beszedett bírság a központi költségvetés központosított bevételét képezi. A bírságot a befizetés elmulasztása esetén adók módjára kell behajtani.⁵⁷

II.C.23.)

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény több intézménye tekintetében is alkalmazni rendeli a köztartozássá minősítést.

A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó közszolgáltatás 44/B. § szerinti szabályai szerint az ingatlan tulajdonosa, vagy kezelője vagy egyéb jogcímen használója köteles az ingatlanán keletkező, közüzemi csatornahálózatba vagy a helyben való, engedélyezett módon történő tisztítás után befogadóba nem vezetett háztartási szennyvizet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló kormányrendeletben meghatározott módon gyűjteni, továbbá az annak begyűjtésére feljogosított közszolgáltatónak átadni.⁵⁸

A 44/E.§ (1) bekezdése kimondja, hogy a közszolgáltatás igénybevételéért az ingatlantulajdonost terhelő díjfizetési kötelezettség határidejének elmulasztása esetén díjhátralék keletkezik, amely az azzal összefüggésben megállapított késedelmi kamattal, valamint a behajtás egyéb költségeivel együtt adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül, melyet a jegyző, mint önkormányzati adóhatóság jogosult behajtani.⁵⁹

A másik esetkör, amikor a törvény 44/J. § (1) bekezdése arról rendelkezik, hogy ha az ingatlantulajdonos vagy a közszolgáltató a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvízzel kapcsolatos tevékenységét jogszabálytól vagy a bejelentésben foglaltaktól eltérő módon végzi, közszolgáltatási bírságot köteles fizetni.

A közszolgáltatási bírságot a vízügyi hatóság szabja ki.

A 44/J. § (1) bekezdésben meghatározott cselekmény elkövetésétől számított öt éven túl bírság kiszabására nincs lehetőség, kivéve, ha a cselekmény a jogszerűtlen állapot fenntartásával valósul meg. Ebben az

⁵⁶ Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény 28. § (4); 1996. évi LXXXV. törvény 32/E. § (1)

⁵⁷ A légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény 3/F. §

⁵⁸ A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 44/B.§

⁵⁹ A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 44/E.§

esetben az elévülés mindaddig nem kezdődik meg, amíg a jogszerűtlen állapot fennáll. A bírság kiszabására a vízügyi hatóságnak a cselekményről való tudomásszerzésétől számított egy éven belül van lehetősége.

(4) A jogerősen kivetett közszolgáltatási bírság adók módjára behajtandó köztartozás.⁶⁰

A törvények belüli következő esetkör, amikor a vízgazdálkodásról szóló törvény szabályozza a vízgazdálkodási társulatok működésére vonatkozó szabályokat is.

A 34. § (1) bekezdése alapján a vízgazdálkodási közfeladatok az e törvényben meghatározott feltételek szerint létrehozott vízgazdálkodási társulatok útján is elláthatók. A vízgazdálkodási társulat közfadatai jellegétől függően vízitársulat, illetve víziközmű társulat.

A 35.§ (3) bekezdés szerint a víziközmű társulat tagjai kötelesek a víziközmű társulat részére víziközmű társulati érdekeltségi hozzájárulást fizetni. A hozzájárulás adók módjára behajtható köztartozás.⁶¹

II.C.24.)

1993. évi CXIV. törvény, mely az állattenyésztésről szól kimondja a klasszikus bírságolási szabályokat rendező jogszabályokhoz hasonlóan, hogy a tenyésztési hatóság az e törvényben, valamint e törvény végrehajtására kiadott jogszabályban foglalt előírások megsértése esetén többek között állattenyésztési bírság kiszabása felől dönthet. (45. § (1))

A jogszabály 45/A. § (11) bekezdése szerint a meg nem fizetett állattenyésztési bírság adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül.⁶²

II.C.25.)

A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény a nemzeti vagyon és a polgári jog szerinti kizárólagos állami tulajdon védelme érdekében rögzíti az alábbiakat.

A 41.§ (8) bekezdése értelmében adók módjára kell behajtani a meg nem fizetett a) bányajáradékot, b) a jogosulatlanul kitermelt ásványi nyersanyag értékét, c) felügyeleti díjat, d) térítési díjat, e) a kitermelés szüneteltetése esetén a kieső bányajáradék pótlására előírt díjat, valamint f) ezek késedelmi kamatait.⁶³

II.C.26.)

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény a foglalkoztatási alap által nyújtott mindennemű visszatérítési kötelezettségként kimutatott tartozás kapcsán általánosságban mondja ki az 56. § (1) bekezdésében, hogy a Nemzeti Foglalkoztatási Alap javára fennálló - a jogszabályban meghatározott kis összegű követelés értékhatárát meghaladó - tartozás adók módjára behajtandó köztartozás.⁶⁴

II.C.27.)

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény az előzőekben már bemutatott egyéb jogszabályokhoz hasonlóan egyes intézkedéseit biztosítja a köztartozásokhoz kapcsolódó adók módjára történő behajthatósággal.

⁶⁰ A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 44/J.§

⁶¹ A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 34.§, 35.§

⁶² 1993. évi CXIV. törvény, mely az állattenyésztésről 45.§ (1), 45/A.§ (11)

⁶³ A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény 41.§ (8)

⁶⁴ A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény 56.§ (1)

A gépjárművezetők körében terhes közigazgatási bírságolás jogintézményének alappilléreit is a közúti közlekedésről szóló törvény rendezi, amikor a 21. § (1) bekezdésében kimondja, hogy a gépjármű üzemben tartója, illetve a 21/A. § (2) bekezdésében meghatározott esetben a gépjárművet használatra átvevő személy felel azért, hogy az általa üzemeltetett, illetve használt gépjárművel a) a megengedett legnagyobb sebességre, b) a vasúti átjárón való áthaladásra, c) a járműforgalom irányítására szolgáló fényjelző készülék jelzéseire, e) az autópálya leálló sávjának igénybevételére, f) a behajtási tilalomra, a korlátozott övezetre (zóna), a kötelező haladási irányra, g) a természet védelmére, h) a díjköteles útszakaszok használatáért fizetendő, megtett úttal arányos útdíjra vonatkozó - külön jogszabályban meghatározott - egyes előírások betartására kerüljenek.

A törvény a felsorolt és közigazgatási bírsággal szankcionálható jogsértésekért közigazgatási bírság kiszabását rendeli alkalmazni, és a 21/D. §-ban - amikor a közigazgatási bírságnylvántartás rendjét szabályozza - kimondja, hogy a bírság meg nem fizetése esetén rögzíteni szükséges az adók módjára történő behajtás elrendelésének tényét, az elrendelő szerv megnevezését, határozatának számát és keltét.

A törvény a záró rendelkezések kapcsán, a 48.§ (6) bekezdésben mondja ki, hogy az e törvényben meghatározott díjat, pótdíjat - koncessziós használati díj, a parkolási díj, a parkolási pótdíj, és az úthasználati díj kivételével - a fizetés elmulasztása esetén adók módjára kell behajtani.⁶⁵

III.

Az adók módjára behajtandó köztartozások végrehajtására vonatkozó legfontosabb előírások

III.1.) A végrehajtható okirat és a végrehajthatóság általános alapvetései⁶⁶

Az Art. a 145. § rendelkezései között egyértelműen kimondja, hogy jelen jogintézmény kapcsán a végrehajtható okirat maga a behajtást kérő megkeresése.

A végrehajtó okirat kiállításának előfeltétele, hogy a mögöttes jogszabályok alapján az adott adók módjára behajtandó köztartozást milyen formában kell előírni. Történhet ez határozat, végzés formájában, vagy akár egy teljesítés elmulasztását megállapító ellenőrzési jegyzőkönyvi formában is.

Az esedékesség vizsgálata szintén előzetes kérdés. Vizsgálni kell, hogy a kötelezést megállapító alapidat jogerős-e, illetőleg az azokban biztosított, vagy előírt önkéntes teljesítési határidők eredménytelenül teltek.

Az esedékesség kapcsán nem fogalmazható meg általánosan érvényesülő szabály; magát a köztartozást előíró egyedi jogszabályok határozzák meg, hogy mikor válik egy kimutatott köztartozás esedékessé. Az Art. 161. § (2) bekezdése szerint a teljesítési határidőt a megkeresésben fel kell tüntetni. Ez értelemszerűen múltbéli időpont lehet, hiszen az önkéntes teljesítés mulasztását követően állapítható meg a végrehajtás szükségessége.

Az Art 161. § - ában rögzített előírások alapján az adók módjára behajtandó köztartozásnak minősülő fizetési kötelezettséget megállapító, nyilvántartó szerv, illetőleg a köztartozás jogosultja a fizetési határidő lejártát követő 15 nap elteltével megkeresi az adóhatóságot behajtás végett, ha a köztartozás összege eléri

⁶⁵ A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 21.§, 21/A.§, 21/D.§, 48.§ (6)

⁶⁶ Art. 145.§; 161.§

vagy meghaladja a 10 000 forintot, az ingatlan nyilvántartási eljárás igazgatási szolgáltatási díja, a szabálysértési költség, valamint az elővezetési költség esetén az 5000 forintot.

A kamarai hozzájárulások kapcsán maga az Art. mondja ki, hogy a megkeresés már lehetséges pusztán akkor is, ha a követelés összege eléri az 5000 forintot.

Amennyiben a hátralék későbbi megfizetése veszélyeztetett, az adóhatóság soron kívül is megkereshető.

Az esetleges fellebbezésre tekintet nélküli végrehajtás beleillik az adók módjára behajtandó köztartozások rendszerébe azzal, hogy a tartozásnak nem kell esedékessé válnia, a végrehajtás még a határozat jogerőre emelkedését megelőzően megindítható. Ezen speciális szabály lerontja az Art. általános szabályát, így aggodalom nélkül alkalmazható.

A megkeresésben fel kell tüntetni a behajtást kérő és a fizetésre kötelezett azonosításához szükséges adatokat, a tartozás jogcímét, a fizetési kötelezettséget elrendelő határozat (végzés) számát, jogerőre emelkedésének időpontját, a teljesítési határidőt, a tartozás összegét és esetleges járulékait, valamint annak a jogszabálynak a pontos megjelölését, amely az adók módjára való behajtást lehetővé teszi. (Art 161.§)⁶⁷

A behajtási eljárást az adóhatóság csak pontos - szükség esetén kiegészített - adatok alapján indítja meg.

A megkeresést követő változásról a behajtást kérő az adóhatóságot haladéktalanul értesíteni köteles.

Az adók módjára behajtandó köztartozásra a végrehajtási eljárás szabályait kell alkalmazni.

Az adók módjára behajtandó köztartozásra az adóhatóság fizetési könnyítést nem engedélyezhet, a tartozást nem mérsékelheti, illetőleg nem minősítheti behajthatatlannak. Amennyiben az adók módjára behajtandó köztartozásra irányuló fizetési könnyítés, mérséklés (elengedés) iránti kérelmet az adóhatósághoz terjesztik elő, úgy az adóhatóság a kérelmet annak beérkezésétől számított 5 napon belül megküldi a behajtást kérő részére. Az adóhatóság a kérelem megalapozottságát érdemben nem vizsgálja.

Amennyiben az adók módjára behajtandó köztartozásra irányuló fizetési könnyítés, illetve mérséklés (elengedés) iránti kérelmet a köztartozás jogosultjához (behajtást kérőhöz) nyújtották be, úgy erről - a kérelem megküldésével egyidejűleg - a jogosult (behajtást kérő) haladéktalanul értesíti az adóhatóságot.

A végrehajtás iránt kizárólag akkor lehet intézkedni, ha az adós személye azonosított.

Előírás, hogy a behajtást kérő adjon meg minden adatot, melyet ismer, ez alapján azonosítható lehet az adózó, hiszen ha azonosított, akkor a követelés vele szemben végrehajtható.

Az adószám/adóazonosító jel az adóhatóságok számára egyértelműen azonosítja az adózót. Ha ez feltüntetésre kerül, úgy a további adatokra kizárólag azért van szükség, hogy az esetleges pontatlanságot ki lehessen zárni.

A cégjegyzékbe bejegyzett adózók esetében könnyű helyzetben vannak a behajtást kérők, a cégjegyzék ugyanis tartalmazza az adós adószámát, így az megadható. Megadásán túl a további adatok (elnevezés, székhely) azért szükségesek, hogy esetleges elírás esetén is hiánypótlás nélkül meghatározható legyen az adós személye.

A cégjegyzékbe be nem jegyzett adózók esetében az adószám/adóazonosító jel a behajtást kérők által nem feltétlenül ismert.

Ennek megfelelően itt azon adatokat kell elsősorban feltüntetni, melyek alapján az azonosítás megtörténhet. (név, leánykori név, anyja leánykori neve, születési helye és ideje, lakcím, székhely)

⁶⁷ Art. 161.§

III.2.) Végrehajtást korlátozó, kizáró egyes körülmények

Bár a törvény nem nevesíti, de a gyakorlat során vizsgálni szükséges a végrehajtást korlátozó, kizáró körülmények. Ilyen különösen az az eset, amikor a megkeresés minden feltételt teljesít, mégsem lehet végrehajtást indítani egy felszámolás alatt álló társasággal szemben.

Ennek megfelelően az illetékes adóhatóság feladata, hogy adós azonosítását követően vizsgálja meg, hogy felszámolási eljárás alatt áll-e. Amennyiben igen, úgy végrehajtásnak helye nincs, a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. év XLIX. törvény (Cstv.) vonatkozó szabályai szerint a pénzkövetelést csak hitelezői igényként érvényesítheti a követelés jogosultja.

Hasonló a szabály a csődeljárások esetében. A Cstv. egyes követeléseket kivesz az általános moratórium hatálya alól, így azok végrehajthatók, de az adók módjára behajtandó köztartozások ilyen privilegizált megkülönböztetéssel nem rendelkeznek, így a végrehajtás a csődeljárás jogerős befejezéséig nem indítható meg, illetve nem folytatható.

További érdekes kérdés a jogutód nélkül megszűnt társaságok és az elhunyt magánszemélyek kérdése. A Vht. 46. §-a alapján a végrehajtó ügygondnok bevonásával folytathatja a végrehajtási eljárást, ha az adós meghalt és jogutódja ismeretlen, vagy van lefoglalható vagyontárgya, de a cégbíróság a céget jogerősen törölte a cégjegyzékből.

Ez alapján a jogutód nélkül megszűnt cégek esetében a végrehajtás önmagában nem kizárt, de ha a jogutód nélküli megszűnést felszámolás előzte meg, úgy kizárólag olyan követelés érvényesítésére kerülhet sor a végrehajtási eljárásban, mely a felszámolási eljárásban hitelezői igényként bejelentésre került.

Az elhunyt magánszemélyek esetében a kérdés még bonyolultabb.

Az adók módjára behajtandó köztartozások tekintetében az Art. 35. § (2) szerinti felelősség megállapítására - egy egészen speciális esetet kivéve - nem kerülhet sor. Ennek megfelelően az örökösrel szemben kizárólag akkor léphet fel az adóhatóság, ha a behajtást kérő intézkedése alapján a fizetésre kötelezett immár az örökös.⁶⁸

A régi és az új polgári törvénykönyv rendelkezései alapján is a hagyaték a halállal száll át az örökösre. Az örökös tartozása pedig hagyatéki tartozásnak minősül.

Ennek megfelelően a behajtást kérő hagyatéki hitelezőként felléphet, és immár az örökösöktől követelheti tartozása kiegyenlítését.

Amennyiben a hagyaték fedezi a követelést, de az örökösök nem teljesítenek, úgy elvileg helye lehet végrehajtásnak a hagyaték erejéig.⁶⁹

III.3.) Az adók módjára behajtandó köztartozások esetén alkalmazott egyes végrehajtási cselekmények

A végrehajtási eljárás során az egyes végrehajtási cselekmények foganatosítására irányuló szabályok alkalmazása elsősorban attól függ, hogy a végrehajtásra önálló bírósági végrehajtó útján, vagy az adóhatóság által kerül sor.

Amennyiben az adóhatóság foganatosítja a végrehajtást, úgy az alábbi szabályok irányadóak.

⁶⁸ Vht. 46.§.

⁶⁹ Adók módjára történő behajtás az önkormányzati adóigazgatásban - Molnár Márta
http://www.tdk.uni-miskolc.hu/files/20101015_211043258.pdf 65. oldal

III.3.1.) Felszólítás, inkasszó⁷⁰

A végrehajtási eljárást megelőző fizetési felszólításnak álláspontom szerint fontos szerepe van. Be kell látni, hogy egyes kötelezettek esetében teljesen más hatása van egy közokiratnak akkor, ha azt az adóhatóság állította ki, vagy egy kevésbé ismert közigazgatási szerv. Nagyon sok kötelezett nem látja át előre azt, hogy a követelés gyakorlatilag adóköveteléssé válik, ha önkéntes teljesítése elmarad. Ezzel szembesíti a kötelezettet a felszólítás. Másrészt jelzés is, hogy a hatóság tud a tartozásról és ez a csak feledékeny, hanyag adósokat inkább fizetésre készíteti.

Ugyanakkor a felszólítás itt sem kötelező. Az adóhatóság dönthet úgy, hogy ettől eltekint, és végrehajtási cselekmény fogatosításával elindítja a végrehajtási eljárást.

A végrehajtási eljárás az arányosság és a fokozatosság elve alapján általában letiltással vagy inkasszálassal indul.

Az inkasszó esetében nincs speciális szabály. Minden esetben a számlavezető hitelintézet állapítja meg a végrehajtás alá vonható összeget, és természetesen az adók módjára behajtandó köztartozások esetében is irányadó az Art. 152. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés, a számlavezető hitelintézet a végrehajtható okirat csatolása nélkül köteles teljesíteni az azonnali beszedésben foglaltakat.

Az Art. 153. §-a alapján, ha a hitelintézet a nála kezelt összeg levonását és átutalását elmulasztja, úgy az adóhatóság az elmulasztott összeg erejéig határozattal kötelezi a tartozás megfizetésére.

Ezen felelősségi rendszer - ellentétben az adó megfizetésre kötelezéssel - az adók módjára behajtandó köztartozásokra is irányadó. Tehát mulasztás esetében kiadmányozható a határozat.

A határozatban azt kell megállapítani, hogy inkasszó hibás teljesítésének, visszautasításának pillanatában volt olyan végrehajtás alá vonható összeg a hitelintézet kezelésében, melyet indokolatlanul nem utalt át az adóhatóság részére.

III.3.2.) Végrehajtási átvezetés⁷¹

Az Art. 150/A. §-a alapján az adóhatóság végrehajtási cselekményként az adózónál nyilvántartott túlfizetést az adózónál nyilvántartott tartozás erejéig elszámolja, mellyel a tartozás megfizetettnek minősül. Vonatkozik ez az adók módjára behajtandó köztartozásokra is.

Több adónemen fennálló tartozás esetében a túlfizetést az esedékesség sorrendjében, azonos esedékesség esetén arányosan kell elszámolni.

III.3.3.) Letiltás

A jövedelem letiltás esetében sincs eltérő fogatosítási szabály.

A munkavállalói munkabér esetében a Vht. 65. § (2) bekezdés c) pontja alapján 50% -ig terjedhet a levonás a jogalap nélkül felvett társadalombiztosítási ellátás esetén. Ilyen esetekben fontos, hogy a végrehajtó állami adóhatóság, vagy ezt megelőzően a visszakövetelő folyósító szerv a letiltásban jelezze a munkáltató felé, hogy a követelés jogcíméhez eltérő levonási mérték párosul.⁷²

A nyugdíj és az árvaellátás esetén a jogalap nélkül felvett nyugellátás, illetve árvaellátás esetében is előírja az 50%-os levonást.

⁷⁰ Adók módjára történő behajtás az önkormányzati adóigazgatásban - Molnár Márta

http://www.tdk.uni-miskolc.hu/files/20101015_211043258.pdf 23-24. oldal

⁷¹ Art. 150/A. §

⁷² Vht. 65. §

A privilegizált egészségbiztosítási pénzbeli ellátások (baleseti járadék, baleseti táppénz, gyermekgondozási díj, csecsemőgondozási díj) esetében kizárólag 33%-os levonásra kerülhet sor, ha jogalap nélkül felvett egészségbiztosítási ellátás behajtása szükséges.

A gyermekgondozási segélyből és a gyermeknevelési támogatásból legfeljebb 33%-ot lehet levonni, a jogalap nélkül felvett gyermekgondozási segély, gyermeknevelési támogatás és anyasági támogatás fejében.

A munkanélküli ellátások esetében szintén 33%-ot lehet levonni jogalap nélkül felvett munkanélküli ellátás esetében.

A fogva tartott adósok esetében speciális elszámolási rendben állapítható meg a levonás alapjául szolgáló jövedelem, de ilyen esetekben a követelés jogcímétől függetlenül 50%-ig terjedhet a levonás.

Látható, hogy a jogalap nélkül felvett ellátások kivételével nincsenek olyan követelések, melyekhez speciális elszámolás, levonás párosul.⁷³

A levonás és az elszámolás

A levonás az adók és az adók módjára behajtandó tartozások esetében általában azonos szabályok szerint történik, tehát a munkáltató/ kifizető 33%-ot von le, melyet az általános szabályok szerint arányosítva kell elszámolni az egyes követelések között. Az adókra jutó összeget pedig az Art. 43. § (3) bekezdése alapján esedékesség sorrendjében, azonos esedékességű tartozásoknál arányosítva kell elszámolni.⁷⁴

Ugyanakkor a jogalap nélkül felvett ellátások egy része adó, egy része adók módjára behajtandó köztartozás és abban az esetben, ha az adóhatóság egyszerre érvényesít adókat, egyéb adók módjára behajtandó köztartozásokat és privilegizált adók módjára behajtandó köztartozásokat, úgy egy letiltást követően több levonási mértéknek kell egyszerre megfelelni. Ilyen esetekben különösen fontos, hogy a munkáltató/kifizető felé egyértelműen megjelölésre kerüljön a követelések jogcíme, mert az alapján tudja a levonási mértékeket meghatározni.

Nyilvánvaló, hogy a munkáltató, kifizető az adók, adók módjára behajtandó köztartozások esetében 33%-ban meghatározza a levonandó összeget, és ezt a végrehajtó által megjelölt számlára átutalja. Ugyanakkor a privilegizált követelések esetében ezen felül - kizárólag a privilegizált követelések erejéig - további 17%-ot is le kell vonnia, és átutalnia a végrehajtónak.

III.3.4.) Követelésfoglalás, ingó foglalás

Ezen végrehajtási cselekmények esetében nincsen speciális végrehajtási szabály, az adókkal együtt, azonos szabályok szerint történhet meg a foganatosítás.

III.3.5.) Ingatlan-végrehajtás

Az adóvégrehajtásban az ingatlan-végrehajtásnak alapvetően két lehetősége van.

A klasszikus, a Vht. szerinti ingatlan-végrehajtás foganatosítása során az adókkal egy sorban megtörténhet az adók módjára behajtandó köztartozások behajtása is, ha az adott adók módjára behajtandó köztartozás esetében is teljesülnek az ingatlan-végrehajtás feltételei.

Az ingatlan-végrehajtásnak az Art. 155. § (1) bekezdése szerint akkor van helye, ha a tartozás összege az 500 000 forintot meghaladja, vagy az ingatlan értéke a követeléssel arányos. Tehát az egy megkeresésben

⁷³ Adók módjára történő behajtás az önkormányzati adóigazgatásban - Molnár Márta

http://www.tdk.uni-miskolc.hu/files/20101015_211043258.pdf 36-40. oldal

⁷⁴ Art. 43.§

foglalt tartozás összege nagyobb, mint 500 000 forint, vagy az arányosság fennáll. Ennek hiányában nem lehet végrehajtási jogot bejegyezni.⁷⁵

Ha önkormányzati adóhatóság másik önkormányzati adóhatóságot keres meg behajtás végett, mert eljárása eredménytelen, vagy annak akadálya van, úgy a megkeresésre történő végrehajtás szabályait alkalmazni kell. Ez azt jelenti, hogy úgy kell kezelni a megkeresésben feltüntetett adót, mint egy adók módjára behajtandó köztartozást.

Vagyis a két önkormányzatnál együttesen fennálló követelés hiába haladja meg az értékhatárt, kumulálhatóság hiányában ingatlan-végrehajtás nem foganatosítható.

Az állami adóhatóságnál ugyanakkor más a helyzet.

Az adó behajtását kérő megkeresésre nem kell alkalmazni a megkeresésre történő végrehajtás korlátait, így az egyes adókövetelések kumulálódnak, és így állapítható meg a tartozás nagysága, vagy az értékarányosság.

Ennek megfelelően az állami adóhatóságot kivéve az egyes jogosultak követeléseit egyesével meg kell vizsgálni, és a vizsgálat során dönteni kell az ingatlan végrehajtás lehetőségéről. Ha az adott adóra, köztartozásra nem teljesülnek a feltételek, úgy a jogosult az ingatlan végrehajtásban nem vesz részt, az értékesítésből befolyt összegből kielégítést nem remélhet. Azon jogosultak viszont, melyek követelése összeadódik, illetve önállóan is ingatlan végrehajtás alapja lehet, azok részt vesznek az ingatlan végrehajtásban.

Ugyanakkor itt már a behajtást kérők szempontjából kell vizsgálni a tartozás nagyságát. Ha a behajtást kérőnek több követelése van egyazon adóssal szemben, úgy azok összeadhatók, ellentétben a behajtás iránti megkeresés vizsgálatánál.

Az állami adóhatóságnál az adó tartozás összegét kell meghatározni, mely a jogosultak számától függetlenül összeadandó. Az adók módjára behajtandó köztartozások esetében viszont behajtást kérőnként kell vizsgálni a törvényi feltételek teljesülését, melynek hiányában a foglalással nem érinthető a kötelezettség.

Az ingatlan-végrehajtás másik lehetősége tulajdonképpen nem „végrehajtás”, hanem az a végrehajtási szabály, miszerint az adóhatóságot az adós ingatlanán jelzálogjog illeti meg, ha az ingatlan végrehajtás feltételei nem állnak fenn.

2013. január 1. óta az Art. 161. § (8) bekezdése szerint az adók módjára behajtandó köztartozások esetén is van lehetőség az ingatlant terhelő jelzálog bejegyeztetésére, míg korábban ez a lehetőség kizárólag az adó tartozások esetén volt lehetséges.

III.4.) Az adók módjára behajtandó köztartozások és a behajthatatlanság

Az Art. 162. § (1) bekezdése szerint a végrehajtást lefolytató adóhatóság végrehajtható vagyon hiányában az adózó adó tartozását, állami kezességvállalásból eredő, állammal szemben fennálló tartozását behajthatatlannak minősíti és végrehajthatóvá válásáig, illetve a végrehajtáshoz való jog elévüléséig ezen a jogcímen tartja nyilván.

Az Art. 161. § (9) bekezdése alapján az adók módjára behajtandó köztartozásra az adóhatóság fizetési könnyítést nem engedélyezhet, a tartozást nem mérsékelheti, illetőleg nem minősítheti behajthatatlannak.

Az Art. 162. § (3) bekezdése szerint az adó tartozást megállapító adóhatóság a 162. § (1) bekezdésben megállapított feltétel hiányában is nyilvántarthatja behajthatatlanként a 10 000 forintot meg nem haladó

⁷⁵ Adók módjára történő behajtás az önkormányzati adóigazgatásban - Molnár Márta
http://www.tdk.uni-miskolc.hu/files/20101015_211043258.pdf 74. oldal

adó tartozást, ha a behajtás érdekében szükséges intézkedés megtétele a tartozással arányban nem álló költségeket eredményezne.

Mindezek alapján a behajthatatlanság megállapításához szükséges cselekmények vizsgálata elsősorban attól függ, hogy a végrehajtási eljárásban az adó terhelő kötelezettségek összege mekkora. A szabályozás Art. végrehajtási szabály, így módosítás nélkül alkalmazandó az adók módjára behajtandó köztartozások esetében is.

A végrehajtási eljárásban az ingó- és ingatlan végrehajtás költsége legalább 5000 forint, ez 10 000 forintot meg nem haladó kötelezettség esetében legalább 50%-os, tehát aránytalan költséget jelent. Ennek megfelelően 10 000 forintot meg nem haladó tartozás esetén kizárólag a letiltás és az inkasszó eredménytelensége alapján megállapítható a behajthatatlanság, további végrehajtói intézkedésre nincs szükség.⁷⁶

A 10 000 forintos összeghatárt viszont nem megkeresésenként, hanem összesen kell vizsgálni. Nincs lehetőség az aránytalanság miatti behajthatatlanság megállításának, ha mondjuk két, 10 000 forintot el nem érő tartozás és a végrehajtási költség miatt 23 000 forint követelés áll fenn. Ilyen esetben a behajthatatlanság feltételeit az Art. 162. § (1) bekezdése szerint kell megállapítani.

10 000 forintnál nagyobb végrehajtható tartozás esetében a behajthatatlansági feltételek az adó tartozás behajthatatlanságához igazodnak azzal, hogy az adóhatóság a végrehajtás eredménytelenségéről és az eljárás befejezéséről ad tájékoztatást, mellyel egyidejűleg meghatározza azon ki nem elégitett végrehajtási költséget, melyet a behajtást kérőnek követelésarányosan viselnie kell.

Amennyiben a behajtást kérő nem tesz eleget a fizetési kötelezettségének, úgy a teljesítésre határozattal kötelezhető, mely határozat az Art. 161. § (5) bekezdése alapján végrehajtható okiratnak minősül.

Az adóhatóság az ügyet addig nem fejezheti be, amíg a behajtást kérők nem tettek eleget a fizetési kötelezettségüknek. Ezt követően viszont nincs további teendője.

Figyelemmel a behajtást kérők, mint adósok speciális alanyi körére, minden esetben biztosított, hogy az adóhatóság inkasszóval tudja érvényesíteni a tartozást az adó végrehajtásra irányadó szabályok szerint.

Amennyiben ez eredménytelenül fejeződik be, úgy foglalásra is sor kerülhet, ha a behajtást kérő nem költségvetési szerv. Ha költségvetési szervnek minősül, úgy az adóhatóság a Vht. 82. §-a alapján járhat el. E szerint lehetőség van arra, hogy a pénzügyi intézmény, illetve az inkasszáló adóhatóság az inkasszó eredményéről tájékoztassa az adós pénzügyi ellátását végző szervet. Az ellátó szerv - amennyiben a kötelezettség az adós költségvetését meghaladó mértékben is terheli - a költségvetési gazdálkodás szabályai szerint gondoskodik a pénzügyi fedezet rendelkezésre bocsátásáról. Ha az adós költségvetése fedezetet nyújt az adott követelésre, úgy a további inkasszókból a kielégítés biztosított.⁷⁷

A behajtást kérők további eljárásai

Az adóhatóság által kiadott, az eljárás eredménytelen befejezéséről szóló tájékoztatása alapján több lehetőség közül választhat a behajtást kérő:

⁷⁶ Korsós László: Önkormányzati adókövetelések kezelése az adók módjára történő végrehajtás esetében 8-9 oldal https://www.google.hu/url?sa=t&trct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CB8QFjAAahUKEwjggcHCspvIAhXF7BQKHbVbBQk&url=http%3A%2F%2Fwww.kozszov.org.hu%2Fdokumentumok%2F2008konf%2FKorsos_Laszlo_R.doc&usq=AFQjCNFzyYv5uC_ytQPxs0H-ht3HDgFl1w&sig2=feQGUA1_rlpci8xbjew5GQ

⁷⁷ Az adók módjára behajtandó köztartozások https://hu.wikipedia.org/wiki/Ad%C3%B3k_m%C3%B3dj%C3%A1ra_behajthatand%C3%B3k%C3%B6z_tartoz%C3%A1sok 3. bekezdés

-A behajtást kérőt, mint hitelezőt megillető jog, hogy nemperes bírósági eljárásban kezdeményezze a felszámolási eljárás alá vonható adózók felszámolását az illetékes törvényszéktől.

- Ha az adós felszámolására nem kerülhetett, vagy nem került sor, úgy azon lehetőség is adott, hogy a végrehajtáshoz való jog elévülési idején belül ismételten kezdeményezze a végrehajtási eljárás lefolytatását.

Felszámolási eljárás kezdeményezése⁷⁸

A felszámolási eljárás egy nemperes bírósági eljárás, mely akkor kezdeményezhető, ha a behajtást kérő és az adós közötti viszonyban bizonyos törvényi feltételek teljesülnek. Azért a behajtást kérő és az adós viszonyában és nem az adóhatóság és az adós viszonyában kell a feltételnek teljesülnie, mert az adóhatóságnak nincs törvényi felhatalmazása arra, hogy hitelezőként eljárva felszámolást kezdeményezzen. A Cstv. 3. § (1) bekezdés c) pontja alapján az minősül hitelezőnek - a felszámolás kezdő időpontjáig - akinek az adóssal szemben végrehajtható okiraton alapuló, vagy az adós által nem vitatott vagy elismert lejárt, pénz-, vagy pénzben kifejezett vagyoni követelése van. Ennek pedig az adóhatóság nem tud megfelelni, ezen definíciónak kizárólag a behajtást kérő felel meg.

A Cstv. 27. § (2) bekezdése alapján a bíróság a fizetéseképtelenséget akkor állapítja meg, tehát akkor rendeli el a felszámolást, ha

az adós szerződésen alapuló nem vitatott vagy elismert tartozását a teljesítési idő lejártát követő 20 napon belül sem egyenlítette ki vagy nem vitatta, és az ezt követő hitelezői írásbeli fizetési felszólításra sem teljesítette, vagy

jogerős bírósági határozatban, fizetési meghagyásban megállapított teljesítési határidőn belül tartozását nem egyenlítette ki, vagy

az adós a fizetési kötelezettségét csődeljárásban vagy felszámolási eljárásban kötött egyezség ellenére nem teljesítette, vagy

a korábbi csődeljárást megszüntette, vagy

vagy ami adók módjára behajtandó köztartozások esetében a leggyakoribb: a vele szemben lefolytatott végrehajtás eredménytelen volt.

Az, hogy a végrehajtás eredménytelen, az kitűnik az adóhatóság vonatkozó tájékoztatásából, mely közokirat: a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 195. §-a alapján az olyan papír alapú vagy elektronikus okirat, amelyet bíróság, közjegyző, vagy más hatóság, illetve közigazgatási szerv ügykörén belül, a megszabott alakban állított ki, mint közokirat teljesen bizonyítja a benne foglalt intézkedést vagy határozatot, továbbá az okirattal tanúsított adatok és tények valódiságát.

A közokirattal történő bizonyítás az eljárásban azzal az előnnyel bír, hogy a bizonyítási teher megfordul, tehát az adósnak kell bizonyítania azt, hogy nem volt ellene végrehajtás, vagy az eredményre vezetett.

Az adóhatóságok által kezdeményezett felszámolási eljárások során gyakorlati probléma, hogy az adóhatósági iratokat a bíróságok hitelezői iratként kezelik, azaz nem tulajdonítanak neki közokirati jelleget.

Ez indokolható azzal, hogy a hitelező és a közokiratot kiállító szerv egy és ugyanaz.

⁷⁸ Nagykommentár a bírósági végrehajtásról szóló törvényhez - a dolgozatban bemutatott vonatkozó szakaszok kapcsán- KJK- Bíró Noémi / Gyekiczky Tamás / Kapa Mátyás / Nádás György / Rab Henriett / Zoltán Hunor / Zoltán Levente

<http://uj.jogtar.hu/#doc/db/319/id/A09Y1967.KK/Vht.3.5;>

Ezen indok viszont egy adók módjára behajtandó köztartozás esetében nem merülhet fel, így a behajtást kérő a bizonyítás szempontjából kényelmes helyzetben van.

Amennyiben az adós felszámolását jogerősen elrendelik, úgy a hitelezőknek a követelésük 1%-át kitevő, minimum 5000 forint, maximum 200 000 forint regisztrációs díjat kell fizetnie.

Ennek megtörténtét követően a felszámoló az adott követelést rangsora szerint nyilvántartásba veszi: A tőketartozásnak minősülő adók módjára behajtandó köztartozásokat „E” kategóriába - azaz az adókkal egy sorban - a kamat, pótlék és bírság jellegű követeléseket „G” kategóriába sorolja.

A felszámolás során lehetőség van arra, hogy a követelés kielégítést nyerjen. Ennek eredménytelensége esetén az adóstól a tartozás többet már nem követelhető, hiszen a felszámolással jogutód nélkül megszűnt, és e miatt a tartozás - mögöttes felelősség hiányában - többé be nem hajtható.

IV. Zárógondolatok

A fenti részletezés a teljesség igénye ellenére mégsem maradéktalan, hiszen az alábbi törvények mindegyike ismeri a fogalmat, és egy-egy jogintézményének érvényesítését az adók módjára behajtandó köztartozássá minősítéssel erősíti meg.

Ilyenek különösen a 2004. évi I. törvény - a sportról, 2003. évi C. törvény - az elektronikus hírközlésről, 2003. évi XLVII. törvény - a pártok működését segítő tudományos, ismeretterjesztő, kutatási, oktatási tevékenységet végző alapítványokról, 2001. évi LXIV. törvény - a kulturális örökség védelméről, 1999. évi LXXVI. törvény - a szerzői jogról, 1996. évi CXVI. törvény - az atomenergiáról, 1996. évi XLVIII. törvény - a közraktározásról, 1996. évi LVII. törvény - a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról, ... stb.

Tény, hogy az adók módjára behajtandó köztartozásoknak kevesen tulajdonítanak nagy jelentőséget a követelések univerzumában, ugyanakkor az adók módjára behajtandó köztartozások jelentős feladatnak minősülnek, és általában állami feladat végrehajtását biztosító, végrehajtható követeléseket jelentenek, így behajtásuk nem kizárólag a behajtást kérő, hanem minden állampolgárnak érdeke.

Felhasznált jogszabályok

- a vonatkozó szakaszok megjelölését a szövegtörzs pontosan tartalmazza-

2015. évi CV. törvény

a természetes személyek adósságrendezéséről

2015. évi XCVII. törvény

a mezőgazdasági termékpiacok szervezésének egyes kérdéseiről, a termelői és a szakmaközi szervezetekről

2015. évi LVII. törvény

az energiahatékonyságról

2015. évi XLII. törvény

a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról

2013. évi CCIII. törvény

a Magyarország 2014. évi központi költségvetését megalapozó egyes törvények módosításáról

2013. évi CXL. törvény

a fémkereskedelemről

2013. évi CXXXIX. törvény

a Magyar Nemzeti Bankról

2013. évi CXXII. törvény

a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról

2013. évi XCVII. törvény

a honvédségi adatkezelésről, az egyes honvédelmi kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos katonai igazgatási feladatokról

2013. évi LXXXVII. törvény

az országgyűlési képviselők választása kampányköltségeinek átláthatóvá tételéről

2013. évi XXXVI. törvény

a választási eljárásról

2013. évi XXII. törvény

a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalról

2012. évi CCXIX. törvény

a hegyközségekről

2012. évi CCXVII. törvény

az üvegházhatású gázok közösségi kereskedelmi rendszerében és az erőfeszítés-megosztási határozat végrehajtásában történő részvételről

2012. évi CLXXXV. törvény

a hulladékról

2012. évi CLIX. törvény

a postai szolgáltatásokról

2012. évi CXXVI. törvény
a Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamaráról

2012. évi XLVI. törvény
a földmérési és térképészeti tevékenységről

2012. évi II. törvény
a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről

2011. évi CCIX. törvény
a víziközmű-szolgáltatásról

2011. évi CCIV. törvény
a nemzeti felsőoktatásról

2011. évi CXCIX. törvény
a közszolgálati tisztviselőkről

2011. évi CXCIV. törvény
az államháztartásról

2011. évi CXCI. törvény
a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról

2011. évi CLXXXVIII. törvény
Magyarország 2012. évi központi költségvetéséről

2011. évi CLXXV. törvény
az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról

2011. évi CLXVIII. törvény
a mezőgazdasági termelést érintő időjárás- és más természeti kockázatok kezeléséről

2011. évi CLXIV. törvény
a legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról

2011. évi CLXII. törvény
a bírák jogállásáról és javadalmazásáról

2011. évi CXXVIII. törvény
a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról

2010. évi CLXXXV. törvény
a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról

2010. évi CXXII. törvény
a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról

2009. évi XXXVII. törvény
az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról

2008. évi XLVI. törvény
az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről

2007. évi CXXIX. törvény

a termőföld védelméről

2007. évi LX. törvény

az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről

2007. évi XXXVI. törvény

a szabálysértési jogsegélyről

2007. évi XVII. törvény

a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről

2006. évi V. törvény

a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról

2005. évi CLXXXIII. törvény

a vasúti közlekedésről

2005. évi CLIII. törvény

a Magyar Köztársaság 2006. évi költségvetéséről

2005. évi CXXXV. törvény

a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről

2005. évi CIX. törvény

a haditechnikai termékek gyártásának és a haditechnikai szolgáltatások nyújtásának engedélyezéséről

2004. évi CXXXV. törvény

a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről

2004. évi XVIII. törvény

a szőlőtermesztésről és a borgazdálkodásról

2004. évi II. törvény

a mozgóképről

2004. évi I. törvény

a sportról

2003. évi C. törvény

az elektronikus hírközlésről

2003. évi XCII. törvény

az adózás rendjéről

2003. évi LXXX. törvény

a jogi segítségnyújtásról

2003. évi XLVII. törvény

a pártok működését segítő tudományos, ismeretterjesztő, kutatási, oktatási tevékenységet végző alapítványokról

2001. évi LXIV. törvény

a kulturális örökség védelméről

2001. évi XLVI. törvény

a konzuli védelemről

2001. évi XX. törvény

a Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaságról

2000. évi C. törvény

a számvitelről

1999. évi CXXI. törvény

a gazdasági kamarákról

1999. évi LXXVI. törvény

a szerzői jogról

1998. évi XC. törvény

a Magyar Köztársaság 1999. évi költségvetéséről

1998. évi LXXXIV. törvény

a családok támogatásáról

1998. évi XXVIII. törvény

az állatok védelméről és kíméletéről

1998. évi XXVI. törvény

a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

1998. évi XI. törvény

az ügyvédekről

1997. évi CLIX. törvény

a fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról

1997. évi CLV. törvény

a fogyasztóvédelemről

1997. évi CXLVI. törvény

a Magyar Köztársaság 1998. évi költségvetéséről

1997. évi CXLII. törvény

a társadalmi szervezetek által használt állami tulajdonú ingatlanok jogi helyzetének rendezéséről

1997. évi CXLI. törvény

az ingatlan-nyilvántartásról

1997. évi LXXXIII. törvény

a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól

1997. évi LXXXI. törvény

a társadalombiztosítási nyugellátásról

1997. évi LXVIII. törvény

az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról

1997. évi XXXI. törvény

a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

1996. évi CXXIV. törvény

a Magyar Köztársaság 1997. évi költségvetéséről

1996. évi CXVI. törvény

az atomenergiáról

1996. évi CXIII. törvény

a lakástakarékpénztárakról

1996. évi LXXXV. törvény

az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény módosításáról, valamint a hiteles tulajdonilap-másolat igazgatási szolgáltatási díjáról

1996. évi LXXV. törvény

a munkaügyi ellenőrzésről

1996. évi LVII. törvény

a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról

1996. évi XLVIII. törvény

a közraktározásról

1996. évi XXXI. törvény

a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról

1996. évi XXV. törvény

a helyi önkormányzatok adósságrendezési eljárásáról

1996. évi XXI. törvény

a területfejlesztésről és a területrendezésről

1995. évi CXXI. törvény

a Magyar Köztársaság 1996. évi költségvetéséről

1995. évi XCVII. törvény

a légitársaságokról

1995. évi LVII. törvény

a vízgazdálkodásról

1994. évi CIV. törvény

a Magyar Köztársaság 1995. évi költségvetéséről

1994. évi LIII. törvény

a bírósági végrehajtásról

1993. évi CXIV. törvény

az állattenyésztésről

1993. évi CXI. törvény

a Magyar Köztársaság 1994. évi költségvetéséről

1993. évi LXXVIII. törvény

a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról

1993. évi XLVIII. törvény

a bányászatról

1992. évi LXXX. törvény

a Magyar Köztársaság 1993. évi költségvetéséről

1992. évi XXXIII. törvény

a közalkalmazottak jogállásáról

1991. évi XCI. törvény

a Magyar Köztársaság 1992. évi költségvetéséről és az államháztartás vitelének 1992. évi szabályairól

1991. évi XLIX. törvény

a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról

1991. évi IV. törvény

a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról

1990. évi C. törvény

a helyi adókról

1989. évi XXXIII. törvény

a pártok működéséről és gazdálkodásáról

1988. évi I. törvény

a közúti közlekedésről

Felhasznált irodalom

NAV- 56. sz. tájékoztató füzet: A végrehajtási eljárás alapvető szabályai

Az adók módjára behajtandó köztartozásokról <http://www.jegyzo.hu/index.php?oldal=egycikk&id=2422> -

Az adók módjára behajtandó köztartozások

https://hu.wikipedia.org/wiki/Ad%C3%B3k_m%C3%B3dj%C3%A1ra_behajtand%C3%B3_k%C3%B6ztartoz%C3%A1sok -

<http://acton.hu/hu/adozas/jogkovetkezmeny/adovegrehajtas/koztartozasok> - Adók módjára behajtandó köztartozások

<http://www.eger.hu/hu/adougyek/ugyleirasok/c/adok-modjara-behajtando-koztatozasok>

Adók módjára történő behajtás az önkormányzati adóigazgatásban - Molnár Márta

http://www.tdk.uni-miskolc.hu/files/20101015_211043258.pdf -

Korsós László: Önkormányzati adókövetelések kezelése az adók módjára történő végrehajtások esetében

https://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CB8QFjAAahUKEwjggcHCspvIAhXF7BQKHbVbBQk&url=http%3A%2F%2Fwww.kozszov.org.hu%2Fdokumentumok%2F2008konf%2FKorsos_Laszlo_R.doc&usg=AFQjCNFzyYv5uC_ytQPsx0H-ht3HDgF11w&sig2=feQGUAi_rlpci8xbjew5GQ

Az adózás rendjéről szóló törvény indokolása - a dolgozatban bemutatott vonatkozó szakaszok kapcsán

<http://uj.jogtar.hu/#doc/db/4/id/A0300092.TVI/ts/10000101/>

Nagykommentár a bírósági végrehajtásról szóló törvényhez - a dolgozatban bemutatott vonatkozó szakaszok kapcsán <http://uj.jogtar.hu/#doc/db/319/id/A09Y1967.KK/>

KJK- Bíró Noémi / Gyekiczky Tamás / Kapa Mátyás / Nádas György / Rab Henriett / Zoltán Hunor / Zoltán Levente